

SLOVENSKI

DRUGA IZDAJA

Poročevalec

Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1, telefon št. 23-522 do 23-524 - Oglasi oddelak: Ljubljana, Kardeljeva ulica št. 6, telefon št. 23-494, za ljubljanske naročnike št. 20-463 za zunanje št. 21-532 - Poštali predaj št. 29 - Tek. r. 60-KB št. 2-167 - Mesečna naročnina 200 din

Velika Britanija stoji na razpotju: »Gospodstvo ali sodelovanje«

Deportacija Makariosa je silno razburila prebivalstvo na Cipru - Grška vlada je iz varnostnih razlogov prepovedala nove demonstracije - Eden se je posvetil za najvišji vojaški voditelj o položaju na Cipru - Grčija zahteva, da ZDA odločno posredujejo v ciprskem sporu - Italijanska vlada bo skušala posredovati med Grčijo in Veliko Britanijo

NIKOZIJA, 12. marca (Reuter). Britanska policija v Limasolu je davi s pendreki razgrajala demonstrante, ki so nosili grške zastave in zahtevali priključitev otoka Grčiji. Demonstrantom so se pridružili tudi Grki zaposleni v britanskih vojaških ustanovah v bližini Limasola. V Nikoziji so demonstranti danes napadli policije s kamenjem. Na hiše Britancev so ciprski nacionalisti vržili tri bombe. Blizu Nikozije je nekemu fantu v roki eksplodirala bomba, ki jo je nameraval vržiti na britansko vojaško ambulanto, in ga raneval. V Limasolu so sinoči vržili petletna uro ker sta eksplodirali dve bombi, ki so ju bili nacionalisti vržila na hiše Britancev.

Grška vlada je sklenila, da bo iz varnostnih razlogov prepovedala demonstracije, ki bi morale biti danes v vsej Grčiji iz protesta proti deportaciji nadškofa Makariosa. Minister Konstantin Casos je dejal, da se je vlada odločila za ta korak, ker so bili varnostni organi obveščeni, da »protinacionalistični elementi« nameravajo izkoristiti te demonstracije za nemire in prelivanje krvi. Vodja panhelenskega odbora za unijo s Ciprom Spiridon, ki je prej pozval grški narod, naj se danes pridruži protestnim zborovanjem, je po radiu svetloval, da bi te zborovanj ne bilo.

Reuter poroča iz Londona, da je britanski predsednik Eden sklical najvišje vojaške voditelje, da bi se pogovorili z njimi o položaju na Cipru. Pri sestanku je bil navzoč tudi obrambni minister Monckton. Domnevajo, da je Eden seznanil vojaške voditelje z vsebino razgovorov, ki jih je imel s francoskim predsednikom Guyem Molletom.

Laburistična opozicija je sporočila, da bo v debati o Cipru v Spodnjem domu postavila vprašanje zaupnice Edenovi vladi.

Predsednik grške vlade Karamanlis je izjavil skupini ameriških novinarjev, ki so danes prispeli v Atene, da zahteva

Dr. Ateš Babler v Pas de Calaisu

Lenš, 12. marca (Tanjug). Ob zaključku svojega obiska v severni in severovzhodni Franciji je jugoslovanski veleposlanik dr. Babler danes obiskal rudarsko mesto Lens v departmaju Pas de Calais in se udeležil posvetovanja rudarjev izseljencev iz Jugoslavije. Ko je pozdravil navzoče rudarje, je veleposlanik Babler omelil zlasti vlogo jugoslovanskih izseljencev pri urjevanju jugoslovansko-francoskega prijateljstva. Odgovarjajoč dr. Bablerju, je predsednik združenja izseljencev Arnič izrazil veselje izseljencev v Lensu, da bodo v kratkem lahko videli v Franciji predsednika Tita.

UVODNI RAZGOVORI O RAZOROŽITVI

London, 12. marca (Tanjug). Zastopnik ZDA v pododboru komisije OZN za razorožitev Harold Stassen je imel danes uvodne razgovore z britanskim zastopnikom v pododboru Anthony Nuttingom. Pododbor, v katerem so zastopane ZDA, Velika Britanija, Sovjetska zveza, Francija in Kanada, bo začel zasediti 19. marca. Izjave, ki so jih dali v zadnjem času na odgovorni mestih držav članice pododboru, so dale povod za zaupanje v napovedani sestanki. V političnih krogih so z veseljem pozdravili tudi današnje uradno sporočilo o londonskih razgovorih, v katerem je rečeno, da sta predsednika vlad Velike Britanije in Francije pokazala željo za napredek na področju splošne razorožitve in nadzorstva nad njo.

Ko razmišlja o položaju pred sestankom pododboru za razorožitev, ugotavlja konservativni »Daily Herald«, da se javno mnenje čedalje močneje izraža v prid razorožitvi predvsem zato, ker je oboroževanje hudo gospodarsko breme za posamezne države, pa tudi spriči čedalje večje bojzani človeštva pred razvojem nuklearnega orožja. Če se bo Sovjetska zveza strinjala s tem, da je treba vse

Vračanje kreditov

Jugoslavija bo kmalu podpisala z Britanijo podoben sporazum kot z Zahodno Nemčijo - Razgovori za ureditev odplačila kreditov se bodo začeli tudi s Francijo, Belgijo Švico in Avstrijo

BEograd, 12. marca (Jugopress). Zvedelo se je, da poleg sporazuma o konverziji investicijskega kredita, sklenjenega z Zahodno Nemčijo 10. marca, lahko v bližnjem času pričakujejo tudi podpis podobnega sporazuma z Veliko Britanijo. Okoli dve tretjini srednjeročnih dolgov Jugoslavije odpadeta na tri dve deli.

Ostale kredite je dobila Jugoslavija od Francije, Belgije, Švice in Avstrije. Pričakujejo, da se bodo v kratkem tudi s temi državami pričeli razgovori o konverziji. Povojni investicijski kredit od Zahodne Nemčije v znesku 50 milijonov dolarjev je bilo treba odplačati do 1960. Spodpisanih sporazumom je rok podaljšan do 1968 leta, a obrestna mera je znižana na povprečno 5 odstotke. Kot je zvedel Jugopress, je tudi z Veliko Britanijo dosežena načelna soglasnost, da se rok odplačila srednjeročnega kredita 17 milijonov funtov podaljša do 1967, a obrestna mera

Napoved za torek: Zmerno oblačno vreme, vnes manjše količine oblačnosti. Temperatura ponoči od -9 do -4, na Primorskem okoli 0, čez dan od -1 do 3 stopinj C. Na Primorskem močna burja, v drugih krajih Slovenije bodo prevladovali zmerni severovzhodni vetrovi.

Hiše italijanske vlade. Menijo, da bo minister Martino še med sedanjim bivanjem v ZDA vnovič zahteval, da pritegnejo Italijo v vsa posvetovanja o politiki zahodnih držav na tem področju.

Britanski časopis »News Chronicle« izraža mnenje, da je Velika Britanija v svoji zunanji politiki na razpotju oziroma pred odločitvijo: Gospodstvo ali sodelovanje. Izbirati bo morala med tradicionalno politiko »odločnosti«, kar pomeni v praksi uporabo sile, in liberalno konceptu diplomacije, kar pomeni priznanje pravice nekemu narodu, da ima lastne težnje. Dogodki v Jordanu in na Cipru so pokazali, da polovica države zahteva »odločne ukrepe«, druga polovica pa je malodušna glede ukrepov, za katere je prepričana, da se bodo končali nesrečno, da se bodo končali nesrečno, da se bodo končali nesrečno, da se bodo končali nesrečno.

Diplomatska kronika

Beograd, 12. marca (Tanjug). Davi se je vrnila v Beograd jugoslovanska gospodarska delegacija, ki je v Bonnu podpisala sporazum o jugoslovanskih vojnih in predvojni teriativah. Vodja jugoslovanske delegacije je bil državni podsekretar za zunanje zadeve Hasan Brkić.

Jugoslovansko delegacijo so na beograjski železniški postaji sprejeli funkcionarji državne sekretariata za zunanje zadeve. Kot smo že poročali, bo dobila Jugoslavija od Zahodne Nemčije 300 milijonov mark. Od te vsote bo 60 milijonov izplačanih v gotovini, 240 milijonov pa v obliki brezobrestnih posojil za 99 let, od česar bo 20 odstotkov perseljenih za nakup blaga za široko potrošnjo. Sporazum določa tudi, da se bo odpisali jugoslovanskih povojnih komercialnih dolgov Zahodni Nemčiji podaljšalo do leta 1968.

Francoske stranke in Alžir

Kljub kritiki vladne politike bo Bidaultova skupina podprla vlado - Komunisti bodo prav tako glasovali za vlado - Vedno več Alžircev dezertira iz francoske vojske

Pariz, 12. marca (AFP). Francoska narodna skupščina je danes dopoldne končala debato o Alžiru, ki jo je začela v petek. Poslanci so se morali izjaviti o štirih vprašanjih, na katere je Guy Mollet vezal vprašanje zaupnice vladi.

Predsednik demokratsko socialne unije odpora Bonnfous n je jasno povedal stališča svoje parlamentarne skupine. Izrazil je samo željo, da bi popravili politiko Zahoda na Srednjem vzhodu. Bivši predsednik vlade Bidault, vodja ljudske republičanskega gibanja je grajal francosko-maroške sporazume in politiko vlade v Tuniziji. Njegova skupina bo podprla vlado. Paul Reynaud je izjavil v imenu skupine neodvisnih, da bo Francija izgubila Alžir, če se vladna politika ne bo spremenila v dveh stvareh: Če ne bo povečala vojaške ukrepe in ne bo natančno določila politične pravice Evropejcev in muslimanov v Alžiru. Francoske sile v okviru zahodne obrambe je treba prenesti v Alžir. Vodja komunistične partije Jacques Duclos je dejal, da bodo poslanci njegovi skupine glasovali za vlado, »da bodo preprečili spletke reakcije«.

Danes so začela prihajati v Alžir nova vojaška ojačenja za borbe proti alžirskim upornikom. V vzhodnem Alžiru se je izkazalo 800 vojakov. Francoska vlada namerava poslati v Alžir divizijo 50.000 mož in sicer predvsem francoske enote, ki so razvrščene v Zahodni Nemčiji.

Francosko poveljstvo je medtem sklenilo, da bo z alžirskoga bojišča umaknilo vse francoske enote, sestavljene iz pripadnikov Severne Afrike. Tako se je odločilo po množičnem pobegu Alžircev na nacionalistično stran. Ko so danes začeli premeščati enote za Zahodno Nemčijo, je takoj dezertiralo 114 alžirskih vojakov. Stevilni prebegi Alžircev k front: nacionalne osvoboditve močno skrbe francoske vojaške kroge. Francoski časopisi so danes opozorili vlado na nenadni množični odhod alžirskih delavcev iz metropole v Severno Afriko. V zadnjih dneh je več tisoč Alžircev zapustilo Francijo.

Vojašk položaj v Alžiru je še vedno zelo resen. Boji in atentati se nadaljujejo z nezmanjšano ostrojtvo. V okrožjih Oran in Alžir je v boju v mestu Vilard padlo 125 nacionalistov.

Odlikovanje reševalci

Beograd, 12. marca. Z ukazom predsednika republike so bili odlikovani za izredno hrabrost in požrtvovalnost pri reševanju požarov ob vremenski neizodnosti v Marovrem meseca februarja z redom Zasluge za narod II. stopnje poročnik Zarija Mirović, z redom Za vojne zasluge II. stopnje podpolkovnik Miloš Canoković, major Vladimir Ivelja in kapetan I. kl. Brac Sinko, poročnik Predrag Anić ter vodnik Veš Djukić in Radislav Risteovski. S kolajno Za vojne zasluge so bili odlikovani: deseterica Peter Savić in Tomislav Kork, z kolajno za vojaške vrline vojak Franjo Runštan, Niket Halilović, Marjan Kavalari, M. Hajmo Muni, Leopold Jelih, Ahmed Velagić, Mladen Đurić, Dragoljub Grki in Ivan Vudrić. Nadalje je bilo odlikovanih za požrtvovalnost pri reševanju požarov v Marovrem z redom Zasluge za narod II. stopnje reševalci, z redom za narod III. stopnje 11 reševalcev, s kolajno zasluge za narod 16 reševalcev,

Končan obisk

Moskva, 12. marca. (TASS). Predsednik danske vlade Hanssen ki je bil na uradnem obisku v Sovjetski zvezi, je danes posebnim sovjetskim letalom odpohtoval v Kopenhagen. Na moskovskem letališču so se od neta poslavlili predsednik vlad, Sovjetske zveze Bulganin, podpredsednik vlade Nikolaj minister za zunanje zadeve Molotov in drugi visoki sovjetski funkcionarji. S Hanssenom so odpohtovali tudi danski novinarji, ki so na sprednji ves čas bivanja v Sovjetski zvezi,

V nedeljo je Akademski pevski zbor kot uvod v proslavo 10-letnice obstoja položil venec na grob Toneta Tomšiča, čigar ime nosi zbor.

IZ ODBOROV ZVEZNE LJUDSKE SKUPSCINE

Novi uredite v sanitarne inšpekcije

Beograd, 12. marca. Odbor za socialno politiko in ljudsko zdravstvo zvezne ljudske skupščine bo začel te dni razpravljati o načrtu temeljnega zakona o sanitarni inšpekciji, ki ureja na nov način to važno področje našega javnega življenja.

Po predloženem zakonskem načrtu bo sanitarna inšpekcija organizirana kot upravni organ ljudskih odborov in višjih politično-teritorialnih enot z določenim delom, pristojnostjo in pooblastili. Vse sanitarne inšpekcije - občinske, okrajne, pokrajinske, oblastne, republiške in zvezne - so samostojne in delajo na podlagi in v mejah zakona. Težišče dela bo na občinskih sanitarnih inšpekcijah, ki bodo opravljale vse posle, razen tistih, ki so pomembnejši za široko skupnost in ki bodo zaradi tega v pristojnost višjih sanitarnih inšpekcij. Kot primer naj navedemo sanitarno kontrolo voda, ki tečejo skozi več občin itd. Glede na strokovno zmogljivost sanitarnih inšpekcij v posameznih občinah pooblašča načrt zakona sanitarne inšpekcije, da neposredno ukrepanje potrebno, če pristojne občinske inšpekcije teh ukrepov ne morejo izvesti. Načrt zakona določa, da se bodo sanitarne inšpekcije v svobodnem delu naslonile na zdravstvene in druge strokovne ustanove in njihove strokovnjake. To bo zagotovilo, da se služba sanitarnih inšpekcije ne bo degenerirala v službo popolnoma policijskega značaja, temveč bo ostala, kar mora biti, namreč služba zdravstvene zaštite prebivalstva. Sanitarne inšpekcije imajo v skladu z zakonskim načrtom pravico, da same odrede izvršitelje ukrepov, za katere so pooblaščen. Tako bodo n. pr. imele pravico, da začasno ali trajno ustavijo obratovanje v podjetju, da prepovedo proizvodnjo določenega blaga, da zahtevajo uničenje pokvarjenih živil itd. Ta široka pooblastila so neobhodno potrebna, ker je praksa pokazala, da se je z odločnimi ukrepi lahko učinkovito zaščitilo zdravje prebivalstva.

Sanitarne inšpekcije bodo medsebojno vertikalno povezane, to se pravi, da bodo imele višje in nižje sanitarne inšpekcije medsebojne pravice in dolžnosti. Vsi zainteresirani organi, ustanove, organizacije in osebe pa bodo morale organom sanitarne inšpekcije omogočiti neovirano opravljanje službe. M. P.

Predlog zakona o zaščiti pred požari

Beograd, 12. marca. Odbor za organizacijo oblasti in uprave pri zveznem zboru je nadaljeval danes razpravo o predlogu osnovnega zakona o zaščiti pred požari. V razpravi so poudarili pomen določbe, da morajo pri graditvi gradbenih objektov skrbeti, za ukrepe za zaščito pred požari, in sicer pri projektiranju, reviziji glavnih načrtov, odobravanju ožje lokacije in izdajanju gradbenih dovoljenj. Pri tem so poudarili zlasti pomen komisije za revizijo glavnih načrtov. Zakonski predlog je bil izpopolnjen v členu, ki določa naj zvezi izvršni svet predpisuje ukrepe za zaščito pred požari ne samo v industrijskih, temveč tudi v drugih objektih.

MEDNARODNO ZBOROVANJE METEOROLOGOV V DUBROVNIKU

Dubrovnik, 12. marca. Danes se je začelo v Dubrovniku zasediti VI. regionalnega združenja Svetovne meteorološke organizacije. Zasedanje tega regionalnega združenja, na katerem so zastopane vse evropske države, nadalje Libanon, Izrael, Sirija in Jordan, bo trajalo do 24. marca. - Zasedanju prisostvujejo delegati iz 32 držav - članice tega združenja, kakor tudi opazovalci iz Egipta, ZDA, vzhodnoafriških ozemelj pod britansko upravo in zastopniki nekaterih posebnih agencij OZN.

Današnje slavnostno plenarno sejo je otvoril predsednik združenja dr. Jean Lugeon, delegate pa je v imenu jugoslovanske vlade pozdravil pooblaščen minister Mato Jakšić.

V uvodnem govoru je dr. Jean Lugeon poudaril pomembni prispevek jugoslovanskih meteoroloških in hidroloških strokovnjakov k delu te mednarodne organizacije. Posebno je opozoril na močan in nagel razvoj te službe v povojni Jugoslaviji in navedel, da ima Jugoslavija sedaj 96 sinoptičnih, 350 klimatoloških, 1800 postaj za merjenje padavin in 16 aeroloških postaj, izmed katerih so tri opremljene z radiosondažnimi aparati. Navedel je tudi, da so bile že v petdesetih letih prejšnjega stoletja ustanovljene prve meteorološke postaje v Beogradu, Ljubljani in Zagrebu, kakor tudi na otoku Hvaru. Govoril je o vseh naših strokovnjakih, ki so pripomogli k razvoju te znanstvene panoge, posebno pa o dr. Pavlu Vujoviću, ki je l. 1909 prvi postavil temelje za mikroklimatologijo. Zatem je delegate pozdravil generalni sekretar Svetovne meteorološke organizacije g. Davies. Predsednik dr. Jean Lugeon je ob koncu dopoldanske seje prebral pismo direktorja hidrometeorološke službe FLRJ dr. Milisava Perovića, ki je nenadoma obel in ne more prisostvovati zasedanju. Zatem je predlagal, naj se dr. Perović izvzlo za častnega podpredsednika zasedanja, kar so delegati soglasno sprejeli. Na popoldanski seji je bil za oodpredsednika izvoljen vodja jugoslovanske delegacije prof. Milutin Radošević, nakar so na plenarni seji odobrili podrobni dnevni red zasedanja in razdelili delo po odborih. Zborovanje meteorologov se bo jutri nadaljevalo po odbokih.

Predlog zakona o proračunih

NOVE VREMENSKE NEPRILIKE

Predlog osnovnega zakona o proračunu predvideva vrsto sprememb v primerjavi z osnovnim zakonom o proračunih iz leta 1954. Te spremembe so zlasti nanašajo na financiranje s proračunskimi sredstvi, na fondne, dalje na ocenjevanje zakonitosti proračunov nižjih politično-teritorialnih enot po višjih itd.

Osnovna določila predloga omenjenega zakona o proračunih so usmerjena na prilagoditev proračunskega sistema novi ekonomski politiki. Po tem predlogu naj bi se proračunska sredstva uporabljala predvsem za financiranje potreb organov oblasti in državnih ustanov, kakor tudi drugih družbenih potreb oziroma ustanov, ki nimajo lastnih sredstev. Nadalje določa 2. člen predloga, da se sme proračunski sredstva trošiti za zagotovitev narodne obrambe, kulture in prosveto, socialno in zdravstveno zaščito, državno upravo ter za komunalne in druge javne službe.

Sele po zadovoljivosti teh potreb smejo biti proračunska sredstva uporabljena za negospodarske službe, ki imajo namen zadovoljiti potrebe državljanov. Po zadovoljivosti omenjenih potreb pa je mogoče trošiti proračunska sredstva za razvoj gospodarstva na področju posamezne politično-teritorialne enote. Politično-teritorialne enote smejo trošiti svoja proračunska sredstva za investicije in potom vlaganja dotedaj v investicijski sklad, nikakor pa v neposrednim financiranju iz proračuna. Neposredno financiranje iz proračuna je možno le za tekoče poslovanje gospodarske organizacije, kakor je to n. pr. priznavanje regresa, kritje izgub, sanacija podjetij.

Predlog zakona prav tako predvideva formiranje proračunskih rezerv, stalnega rezervnega sklada in proračunskih skladov. Sredstva iz proračunskih rezerv se smejo trošiti samo za kritje nepredvidenih proračunskih izdatkov, ki se financirajo iz proračuna. Stalni rezervni skladi pa so namenjeni za kritje izrednih splošno-družbenih potreb. Proračunske sklade bodo osnovali takrat, kadar bodo namenili določena proračunska sredstva za financiranje trajnejših dejavnosti ali za napredek javnih služb. Sredstev iz

teh skladov ne bo mogoče dajati v obliki kredita. Glede na naš sistem financiranja bosta obstajala torej dve vrsti skladov (proračunski in samostojni skladi). Investicijski skladi bodo imeli popolno finančno samostojnost, zasnovano na lastnih dohodkih. Investicijski skladi za stanovanjsko izgradnjo in skladi socialnega zavarovanja bodo imeli značaj samostojnih skladov.

Predlog zakona odpravlja tudi proračunsko leto, ki je podaljševalo veljavnost proračuna za dva meseca v naslednje leto. Podaljšanje roka veljavnosti proračuna za dva meseca je namreč pokazalo resne pomanjkljivosti. Lokalni organi so n. pr. izkoristili podaljšanje roka, tako da so hkrati uresničevali oziroma izvajali dva proračuna.

Nadalje predlog zakona točno določa proračunske dohodke zvez, republik, okrajev in občin ter jih deli kakor dosedaj na redne in izredne dohodke. V predlogu je usvojeno načelo, da dohodki v celoti pripadajo proračunu in jih ni mogoče deliti na posamezne elemente financiranja.

Predlog vsebuje tudi predpise, ki regulirajo način sestavljanja proračunov, njihovega sprejemanja in izvajanja, vprašanje dotedaj, posojil, stalnih proračunskih skladov itd.

V dosedanjem zakonu ni bilo rešeno vprašanje ocenjevanja zakonitosti predloga proračuna. Zaradi smotrnega trošenja proračunskih sredstev predvideva predlog, da ima višji organ pravico oceniti zakonitost proračuna nižjega organa. Bilih so primeri, ko proračuni lokalnih organov v formalnem pogledu niso ustrezali zakonskim predpisom, da posamezni organi predlog proračuna niso opremili s predpisano dokumentacijo, dalje, da za osnovne funkcije niso bila

BEograd, 12. marca. Pod vtisom depresije, ki je predela s Tisinskega morja na južni Jadran, se v vsej naši državi poslabšalo vreme. Popoldne je snežilo v Sloveniji, Bosni in Hercegovini, Crni gori, na srednjem Primorju, v Srbiji in Makedoniji. Na južnem Primorju je deževalo z vršnim grmenjem. Na srednjem in severnem Primorju je pihala močna burja, ki je od časa do časa presežala brdno 100 km na uro.

Neurje na Jadranu

REKA, 12. marca. Zaradi močne burje, ki je začela pihati na severnem Jadranu, ni dopoldne odplula iz reške luke nobena potniška ladja. Pri Senju in na Rabu pihala burja z brzino nad 80 km na uro. Kazen tega je v Senju tudi močna snežna metel.

Zabeležili so za ta čas nenavadno nizke temperature. Na Reki je bilo davi -3 stopinje, v Senju -6 v Čabru in Gorskem Kotaru, kjer je zapadel sneg 21 cm na debelo, pa je bilo davi -11 stopinj Celzija.

SPLET, 12. marca. Na Jadranu je ponovno zavladalo slabo vreme. Zapadlo je celo toliko snega, kolikor ga ljudje v tej dobi ne poznajo. Sneg je zapadel v vsej srednji Dalmaciji od Korčule do Šibenika. Na južnem Jadranu je deževalo, na severnem Jadranu pa ni bilo padavina. Zaradi močne burje in snežnih viharjev je skoro prekinjen promet. Najmočnejša burja je pihala na otoku Rabu s hitrostjo 140 km na uro; dvigala je strehe hiš, ruvala stebra in metalne čolne z morja na obalo. V vsej srednji Dalmaciji je zaradi snežnih viharjev ustavljen cestni promet. Tako so neprevzorne ceste iz Splita proti Sinju in Imočku, proti Šibeniku, Kninu, Makarski in Metkoviću. Za sedaj je vsako običajno delo na cestah nemogoče zaradi velikih snežnih viharjev. Prekinjen je tudi železniški promet med Splitom in no-tranjsko državo, pa tudi vlak na ozkojnizi proti Split - Sinju ne vozi.

Zmogljivost sladkornih tovarn

Združenje industrije sladkorja Jugoslavije je mnenja, da bo treba v prihodnjih letih, sedmih letih zgradišči se nekaj novih tovarn sladkorja. Na letni skupščini združenja 9. t. m. so zastopniki industrije poudarili, da 8 tovarn sladkorja, kolikor jih imamo, ne bo moglo niti po rekonstrukciji izdelati dovolj sladkorja za pokrivanje vseh potreb v državi. Po prikažovanju združenja se bo poraba sladkorja povečala od 6 kg v letu 1959 oziroma od 9 kg v letu 1953 v prihodnjih dveh, treh letih na približno 15 kg na prebivalca.

Sladkor je bil v zadnjih letih v seznamu deficitnih predmetov in je bila družbeno skupnost prisiljena uvažati ga znatne količine iz inozemstva. Letos so tovarne zaradi slabe kakovosti sladkorne pese dale na razpolago domačim potrošnikom okoli 117.000 ton sladkorja in ga bo morala naša država uvažati; zato okoli 70.000 ton. Po računih združenja bo morala naša država do leta 1962, ker so zmogljivosti sedanjih tovarn nezadostne za predelavo pese, uvažati sladkorja v skupni vrednosti okoli 53,1 milijona ameriških dolarjev. Zato so na skupščini Združenja industrije sladkorja poudarili, da bi bilo koristneje del teh sredstev dati za zgraditev novih tovarn, da bi državi po pešč, šestih letih ne bilo več potrebno uvažati sladkorja. Na ta način bi prihranili znatna devizna sredstva.

Ta predlog je bil podan v zvezi s proučevanjem rekonstrukcije tovarn sladkorja v prihodnjih nekaj letih. Za rekonstrukcijo je Narodna banka FLRJ odobrila okoli 9,5 milijarde dinarjev. Poleg povečanja sedanje delovne storitnosti, se bo z rekonstrukcijo zmogljivost tovarn sladkorja povečala za okoli 2900 ton sladkorne pese na dan. To pa ne bo zadostovalo za pokrivanje naraščajočih potreb potrošnikov, sladkorja v

naš državi in bi bilo zaradi tega neobhodno potrebno zgraditi nove tovarne, za katere izdelujejo načrta prav sedaj gospodarski organi večih komun na področjih proizvodjalcev sladkorne pese.

Po zadnjih poročilih so tovarne sladkorja doslej kontrahirale 52% potrebnih količin sladkorne pese za prihodnjo sezono. Na skupščini združenja so poudarili, da goje sladkorne pese v naši državi na preloženih površinah in bi jih bilo treba v prihodnjih letih vsakekor povečati. Povečanje proizvodnje sladkorja ne bo mogoče brez povečanja površin, posejanih s sladkorno peso, in prav tako tudi ne bo mogoče zadovoljiti vseh potreb potrošnikov brez povečanja tovarniških zmogljivosti.

Letošnji plan avtomobilske industrije

BEograd, 12. marca. Avtomobilska in motorna industrija namerava letos dobaviti domačim potrošnikom okoli 10.800 potniških avtomobilov, kamionov, avtobusov, motociklov in traktorjev. Računajo, da bodo tovarne izdelale 4700 kamionov, avtomob.

Onemogočen cestni promet v BiH

MOSTAR, 12. marca. Nova snežna odeja v Hercegovini je dosegla v Gačku, Nevesinju in Livnu višino 1 m. V Livnu in Gačku je pihala danes burja z brzino okoli 80 km na uro in je nanesla na ceste velikanske snežne zamete. Zato je bil na mnogih krajih prekinjen cestni promet. Livno, Nevesinje, Duvno in Gačko so popolnoma odrezani od drugih krajev. Na več mestih je prekinjen tudi glavna cesta Sarajevo - Mostar. Največji zameti so okoli Bradine in Aleksinhana.

Nov sneg in mraz

Maribor, 12. marca. Pod žarko zgodnjega pomladanskega sonca je pretekli teden debela snežna odeja v Mariboru in okolici dočela zgledati. Zato so se v nedeljo zjutraj v Mariboru zbudili neprijetno presenečeni, ko so zagledali novo 5 cm debelo snežno plast. Vso noč je po malem snežilo in nedeljsko sonce navedlo snega zaradi nje izkazati ni pobralo. V noči od nedelje na ponedeljek je zapadlo še nekaj novega snega, minimalna temperatura pa je bila danes -6 stopinj. Obilna vrsta in razliva vode, ki vztrajno pihaja, je prinesel Mariboru ponovno znanost vzdušja, ki so ga veseli predvsem smučarji, od pogleda na zasneženo pokrajino občudo.

Ustanovitev gospodinjske menze v Mariboru

Mnogo je pri nas, ki se pisa in govorilo o tem, kako bi naše gospodinje razbremenili. Pomožni stroji, kot so pralni aparati, sesalci za prah in podobno, kar se nam obeta, je za pretežno večino gospodinj, zlasti iz delavskih in nameštenskih družin, zaradi visoke cene nedosegljivo. Če povrh primanjkuje še električne, je delo gospodinje še bolj oteženo. Razen gospodinjskih servisov, ki poskrbe za občasne postrežnice, praktično doslej za razbremenitev gospodinj in olajšanje gospodinjskega dela nismo pravzaprav še nič praktičnega storili.

Zelo koristno pobudo pa so iznesli na občnem zboru gostinske zbornice za okraj Maribor. Gostinci so prišli do prepričanja, da sami pričlo lastnih nabavnih cen in režijskih stroškov ne morejo hrane tako poceniti, da bi se lahko cele družine abonirale. Mnenja pa so, da bi se vendar dalo nekaj ukrenuti za pocenitev hrane in razbremenitev gospodinj. Po tem predvajanju, naj bi vsaj enkrat vsaj za poskušnjo - ustanovili posebno gospodinjsko menzo. Ta menza naj bi dnevno pripravljala tri menije količinskih in kakovostno dobre in tečne hrane, ki bi jo gospodinje ob vrtniti z dela ali pred odhodom na delo lahko odnašale domov. V skrajnem primeru bi jo bilo treba doma le malo pogreti, vse delo okrog kuhe pa bi odpadlo. Ta menza pa bi morala biti deležna ugodnosti, ki veljajo za gospodinjske gladek tarife za vodo, plin in elektriko. Gostinski obrat imajo namreč znatno višjo tarifo. Z neposredno povezavo s kmetičnimi proizvajalci, predvsem zadrugami in sklepanjem dobavnih pogodb bi se hrana znatno pocenila, kajti nikakor ne bi smela biti dražja od doma pripravljene. Ker bi hrano odnašali, bi odpadla jedilnica, pribor itd. in bi tako bila tudi režijska minimalna. Na ta način bi se res dala pripraviti hrana, ki bi tako po kakovosti in količini kot po ceni ustrezala vsem potrebam, pomenilo pa bi to resnično razbremenitev gospodinj.

Z ZBORA PROIZVAJALCEV CELJSKEGA OKRAJA PRISILNA LIKVIDACIJA TOVARNE KONFEKCIJE V ŠOŠTANJU

CELJE, 12. marca. Večji del današnje seje zbora proizvajalcev celjskega okraja je zavzela analiza plinčnega sistema v lanskem letu. Ta analiza, katere osnovo je podal tajnik okrajne komisije za plače tov. Ogorevc, je pokazala, da se je lani z uvedbo novega plačnega sistema precej povečalo število delovnih mest, tako samo v industriji za 1325 in to deloma upravičeno na račun povečanja proizvodnje, se bolj pa neutemeljeno v težnji po zagotovitvi rezervnih delovnih mest. Povečanje števila delovnih mest pa je imelo za posledico tudi povlčenje tarifnih postavk v povprečju za 3,3%. Novi plačni sistem je ugodno vplival tudi na plačevanje dela po učinku, saj je bilo lani kar 53,3% vseh delovnih mest plačanih po učinku, kar je v primerjavi z 1954. letom, ko je ta odstotek znašal le 26%, zadovoljivo.

Ne glede na to, da je novi plačni sistem vplival na povečanje delovne storitnosti, čeprav ne v takem obsegu, kakor bi bilo pričakovati, pa zaradi pomanjkljive evidence o gibanju plač in zaradi slabega proučevanja norm še vedno prevladujejo zbirne norme. Zato čakajo zaradi nedostopnosti pri delovanju organizacije dela delovne kolektive v letošnjem letu še odgovorne naloge.

Po sklepu zbora proizvajalcev bodo debitorji vsi skladi gospodarskih organizacij, ki so bili zaradi imobilizacijskega dolga zajeti že od novembra lanskega leta. Celoten dolg gospodarskih organizacij do imobilizacije je znašal 221 milijonov dinarjev, podjetja pa so do tega na račun vplačila 118 milijonov dinarjev. Preostanek obveznosti nekaterih gospodarskih organizacij do imobilizacije bo uravnali letošnji okrajni družbeni načrt.

Na koncu seje so člani zbora proizvajalcev sprejeli predlog o sanaciji pivovarne v Laškem, potrili pa so predlog o prisilni likvidaciji tovarne konfekcije v Šoštanju.

V kranjski občini zaključujejo občne zbere SZDL

Občinski odbor Socialistične zveze v Kranju se je temeljito pripravil na občne zbere Socialistične zveze, ki jih te dni zaključujejo. Organizirali so posvetovanje s predsedniki Socialistične zveze in sekretarji osnovnih organizacij ZK, kjer so temeljito razpravljali o položaju v občini glede na splošne politične in gospodarske naloge.

V mestih je bila razprava posvečena predvsem problemom delovne storitnosti in izvajanju plačilnega sistema, medtem ko so po vaseh proučili stanje kmetijstva. Izmed 38 občinskih zborov SZDL so svoj letni obratun že opravili v Priskovem, Struževu, Gorenji Savi, Britofu, Trbojah, Visokem, Tupalichu, Predvorju, Srednji Beli, Kokri, Jezerkem in Kokrici. Sinoči so bili letni občni zbori Socialistične zveze v Zlatem polju, Hujih-Planini in na terenu Rupe. Na vseh občnih zboreh so predsedniki pripravili tehtna poročila, v katerih so razpravljali o vseh preutih problemih svojega področja.

Na občnem zboru na Beli so člani razpravljali o pomoči kmetijskih združenj pri čiščenju sadnega drevja in uničevanju škodljivcev. Sklenili so, da bodo zaradi omanjkanja pravnosti za kmetijske stroje ustanovili pripravljali odbor za gradnjo strojnega doma, h kateremu nameravajo priključiti tudi majhno kulturno dvorano. Člani Socialistične zveze so posebej opozorili na nujnost gradnje kulturne dvorane, saj se prebivalci petih okoliških vasi lahko sestajajo le v gostinskih prostorih.

V Trbojah je bila zelo živahna razprava o gradnji vodovoda od Kranja proti Trbojam. To je za prebivalce tega in nekatere drugih krajev ob Savi življenjski problem, ker so z gradnjo hidrocentrale v Medvodah izgubili pitno vodo. Hidrocentrale Medvode namerava tem vassom povrniti nastalo škodo z odkočinno, s katero bi prebivalci začeli graditi vodovod. Na občnem zboru so sklenili, da bodo člani Socialistične zveze sami opravili vsa zemeljska dela.

Na Visokem so sklenili, da bodo zaradi večjega števila mladine ustanovili društvo TVD Partizan. Na Priskovem so razpravljali o vplivu slabega filma na mladino. Grajali so kino v Kranju, češ da nabavljajo same kavbojke. Njihova trditev ni bila utemeljena, ker je kino v Kranju v preteklem letu izmed 136 filmov nabavilo le 8 kovojskih filmov.

Udeležba na letošnjih občnih zborskih Socialistične zveze je bila precej boljša kakor v preteklem letu. V Trbojah se je občnega zbora letos udeležilo 25 odstotkov članov, medtem ko so lani zabeležili le 11,4 odst. udeležbe. Na Priskovem je bila letos zaradi slabe politične priprave za 10 odstotkov slabša udeležba kakor lani. V Gorenji Savi se je letos udeležilo občnega zbora še enkrat toliko članov kakor v letu 1955.

Elektrika na Braču

SPLET, 12. marca. Prvič v zgodovini otoka Brača so iz Dugeča rata po podmorskem kablu, dolgem 7 km, spustili v transformatorsko postajo v Posivi na Braču električno energijo. Prvi preizkus je dal dobre rezultate. Dokončno bo podmorski kabel začel obratovati ob koncu meseca. Tako bo 12 vasi otoka Brača dobilo električno energijo.

Slikar France Godce razstavlja v Indiji

Prejšnji mesec je bila zaključena razstava slikarskih del slovenskega umetnika Franceta Godce v Bombayju.

Slovesne otvoritve razstave so se udeležili mnogi indijski odličniki, diplomati, umetniki in novinarji, odprla pa jo je ugledna indijska javna delavka Kamaladevi Chattopadhyaya.

Bombayski tisk je posvetil razstavi veliko pozornost in je pisal o slikarju Francetu Godcu z izredno simpatijo. Razstava je obsegala 40 del s figuralnimi in pokrajinski motivki ter ljubljanske vedute. Lahko rečemo, da je Godce s svojim uspehom dostojno in lepo zastopal ter populariziral našo likovno umetnost. Na sliko Godčevo »Reško pristanišče«.

Zborovanje arheologov

SPLET, 12. marca. Od 21. do 32. t. m. bo v Splitu prva skupščina Društva arheologov Jugoslavije. Okoli 70 delegatov iz vse države bo razpravljalo o predgovodniški in srednjeveški sekciji o naši arheologiji. Jugoslovanski arheologi s bodo ob tej priložnosti ogledali pomembnejše zgodovinske spomenike v srednji Dalmaciji.

Tristiško društvo Ljubljana va bi na turistično predavanje z naslovom »Ali poznate kulturne znamenitosti Ljubljane, ki bo v četrtek dne 15. marca 1957 ob 20. uri v Dvorani Republiškega zbirnega društva zavarovanja v Križevih ulici 5. Predaval bo prof. Nace Sumi, konservator Mestnega muzeja. Predavanje bo spremljalo z novimi barvnimi diapozitivi.

Kurirjem TV stanic IN BORCEM NOB!

Na zboru kurirjev TV stanic, lani meseca julija v Ivančni Gorici pri Stični, so bile dane tudi pobude za zbiranje gradiva o nastanku in razvoju kurirskih poti v Sloveniji. Da bi se ta zamisel uresničila, se je pri Glavnem odboru ZB v Ljubljani: osnovni odbor z naloge, da vrede to obširno gradivo zbere in uredi in ga končno tudi izda kot zbornik, ki bi v polni meri prikazal pomembnost kurirske organizacije in specifične pogoje, v katerih je nastajala in živevala.

Zastavljena naloga nikakor ni lahka. Kuriji so delovali po vsem slovenskem ozemlju od Benečije do Istre, do Kočevskega, Prekmurja in Rožne doline okraj Karavank. Čeprav trdnica organizacijska celota, se niso nikoli sešli in skoraj nihče od njih ni imel možnosti, da bi spoznalo delo svojih tovarišev na drugem koncu Slovenije, kaj šele, da bi poznalo delo vseh 147 kurirskih stanic, kolikor jih je bilo v Sloveniji konec leta 1944.

Težave, ki izhajajo iz navedenih dejstev, so očitne. Vsak od kurirjev pozna le majhen del velike kurirske organizacije. Da bomo uspeli ustvariti res pravo podobo tega, kar so delali in doživeli kuriji, je potrebno sodelovanje prav vsakega od njih. Kakšno naj bo to sodelovanje? Mnogi od preživelih hranijo dolga fotografija vojnih let, dnevnike postaj, pisma, prepustnice in podobne dokumente ali material. Prav to bilo, da dajo te stvari na

Gospodarske vesti

Začasna ustavitve francoskega izvoza pšenice. - Ustavitve francoskega izvoza pšenice ne bo veljala za pogodbe, sklenjene pred 4. februarjem. Po sporočilu francoskega urada za žitarice bodo pogodbe, sklenjene po 14. februarju, odobrene samo za izvoz v Nemčijo. Po prejšnjih poročilih omenjenega urada pa bi prepoved izvoza zajela tudi že sklenjene pogodbe.

Ameriška prodaja presežkov bombaža. - Družba za blagovni kredit je prodala vsi predvideni količino en milijon bal bombaža na avkcijah za izvoz.

Bolgarsko-poljski trgovinski sporazum. - Med Bolgarijo in Poljsko je bil sklenjen trgovinski sporazum za leto 1956. Po tem sporazumu bo Poljska oskrbovala Bolgarijo s proizvodi valjanega jekla, s koksom, potniškimi avtomobili, kamioni, rudarskimi stroji in kemikalijami. Bolgarija pa bo izvažala v Poljsko železo, manganovo rudo, rudne koncentrate, petroleje, elektromotorje, kable, tobak, cigarete, vino in grozdje.

Kako odpraviti pomanjkanje sposobnih uslužbenecv

Zagreb, 12. marca Izmed 2000 slušateljev pravne in ekonomske fakultete, ki so diplomirali po vojni, je uslužbenih pri ljudskih odborsih samo 83 pravnikov in ekonomistov, izmed 3200 učencev srednjih ekonomskih šol pa jih je največ odšlo v gospodarstvo. Po podatkih, ki jih je zbrala posebna komisija izvršnega sveta Hrvatske, je pomanjkanje kadra posebno pretežno pri ljudskih odborih. V šestih izmed 27 okrajev ni nobenega ekonomista, v 212 izmed 299 občin pa ni nobenega pravnika. V podobnem položaju so tudi gospodarska organizacija v manjših krajih.

Pomanjkanje kadra so doslej reševali skoro izključno z nastavljanjem novih uslužbenecv, medtem ko izločanju dosedanega kadra niso posvečali skora nobene skrbi. V prvih osmih mesecih lanskega leta so na primer podjetja samo za oglase, v katerih so iskala 1200 uslužbenecv, porabila okoli 24 milijonov dinarjev, medtem ko bi za njihovo izločanje zadostovala polovica te vsote.

Zaposlovanje že izvečabane, kadra spravlja razen tega v ugodnem položaju ljudi, ki bi zaradi moralnih kvalitet ne smeli

razpolago za zbornik ter jih tako obvarujejo pred pozabljenjem in postopnim uničenjem. Če se kdo le ne more ločiti od teh predmetov pa lahko stori vsaj to, da obvesti odbor, kaj ima in bi lahko po potrebi fotografiral na domu.

Mnogo doživeti, bojev, trpljenja, junaštva in poštrevolnosti pa je shranjenega tudi v spominu bivših kurirjev. Potrebno je samo nekoliko dobre volje, malo pobrskati po spominu in zapisati tiste, kar je ostalo. Vsak podatek, vsak dogodek je lahko dragocen. Mnogi se ne spominjajo samo skopih podatkov ali posameznega doživljanja, spominjajo se doživeti, ki bi jih lahko bilo za celo povest. Nekateri, zlasti funkcionarji se še spominjajo organizacije in razvoja posameznih kurirskih linij ali celo sektorjev. Vse to bi morali napisati in poslati za zbornik.

Kurirji in kurirske poti so bile pomemben del osvobodilne vojske in eden izmed zelo pomembnih pogojev za njen razvoj. Zato se moramo vsi prizadevati potruditi, da izbrgamo pozabljenju veliko predanost, poštrevolnost, iznajdljivost in vztrajnost, ki so jo pokazali kurirji. V zborniku mislimo obravnnavati, seveda kolikor bo omogočilo zbrano gradivo, vsako relevantno stanico, vse borbe, napade, zasede in podobno, ki so jih ranjeni kurirji doživeli. Marsikdo se v svoji skromnosti izgovarja, da to ali ono njegovo doživetje ni pomembno. To ni prav. Vsak naj prispeva

Odbor za izdajo kurirskih zbornika.

Poročevalec

UREJUSKO:

BERGE VOSNJK (glavni in odgovorni urednik)
FRANČEK DRENOVEC (mostranis politika)
ALEKSANDER JAVORNIK (gospodarstvo)
DUSAN BRNKO (minarja politika)
MILAN ŠTICA (kulturna)
STANE LIPAR (sport)
Za ostane odgovorja
BOBIS KRMANJ

Ob robu dogodkov

S sabljo po vodi

Ameriški zunanji minister Dulles nima prav nobenega razloga, da bi bil zadovoljen s svojimi azijskimi obiski. Ze v Karaciju je prevladala francoska teza, da je gospodarski razvoj važnejši kot vojaško združevanje, v Delhiju so ga sprejeli hladno, v Džakarti so ga že na letališču izživljali.

Dulles kot izkušen politik prav gotovo ve, zakaj obiski niso tako uspešni kot bi lahko bili. Resolucije v Karaciju o Kašmiru, njegova lastna izjava o Gai in ameriška pomoč Pakistanu so zadostovali, da v Indiji ni bil med najbolj priljubljenimi obiskovalci — pa tudi drugod v Aziji ameriške politike ne cenijo preveč. Visok funkcionar indijske vlade je Dullesov obisk celo primerjal s udarcu z mečem po vodi.

Sicer pa je Dulles krenil na to pot prav zato, da bi popravil vtis, ki ga je napravila ameriška zunanja politika, preprečila azijske voditelje o ameriški dobromarnosti in se sam seznanil z njihovim mnenjem. In imel je kaj zvedeti; od državnikov in iz časopisja. Ameriška politika vojaških paktov in oboževanja je zgrešena, potrebno bi bilo več delati na gospodarskem področju, sovjetska politika se je spremenila, torej je treba spreminiti tudi ameriško itd.

Vse to nesrečni Dulles ve — saj je pred nekaj tedni njegova ocena sprememb v Sovjetski zvezi, čeprav na splošno skromna, za Dullesa pa senzacionalna, vzbudila v washingtonskih krogih hudo negotovost. V ZDA zunanje politike ne morejo spreminiti tako hitro, tudi če bi hoteli. Dolgo je trajalo, da so kongresmani odobrili vse vojaške izdatke, potrebno je bilo celo ustvarjanje nekakšne vojne mrtvice — sedaj pa tega ne bo tako lahko preušetirali na gospodarsko področje in sicer zaradi nezupljivosti, ki je razumljiva, pa tudi zato ne, ker so med zagrizenimi nasprotniki takšne politike prav najbolj vplivni senatorji. In tako sedi Dulles na ameriškem zunanje-političnem vozu, ki ga je sam pognal, ter spozna, da mu orodje lastnega izdelka, najrazličnejši pakti, ne zadostujejo več za varno upravljanje z lepo zavestjo, da se bodo njegovim kritikom v tujini kmalu z največjim veseljem pridrili še demokrati in celo nekateri republikanci doma. A. Furlan

Škofje

Otoki in škofje so postali popularni v mednarodni politiki. Visoki cerkveni gosposdi se sicer nikoli niso branili poseganja v politiko in o njihovih podvigih je bilo zmeraj kaj brati. Novost je v tem, da Britanci, razen s canterburyskim nadškofom, niso nikoli imeli toliko opraviti z nadpastirji kot zadnje čase.

Makarios je moral na politične v Mahe na Sejšelskih (ti so nekem čudno blizu Madagaskarja, ki je tudi znan po svojih slavni prgančih). Ali se guverner Harding kdaj vpraša, če se mu morebiti ne bo zgodilo kot tistim, ki so spodbili Mohameda V. in ga potem morali spoštljivo sprejemati?

Monsignorju Gonziju, nadškofu Malte, se prganstva ni treba bati, ker je nanj jezen hvečjemu gospod Mintoff, predsednik malteške vlade. Nadškof mu je temeljito zmečkal račune. Po njegovih zaslugi je malteški referendum postal nedonošeno dete, nezmožno življenje. Večina je bila tako pičla, da jo je komaj mogoče imenovati večino. Zgolj zato, ker se monsinjor boji, da bi se morale njegove ovčice prej poročiti pri županu kot pri njem, če bi bila Malta del Združenega kraljevstva.

Kar je zares smešno je to, da Britancem ni prav, če Ciper sili iz kolonialnega komata in da mora Makarios zato na hladno sredi Indijskega oceana, monsinjor Gonzij pa je z enim samim pastirskim pismom podrl upanje »kroni zvestih« državljanov Malte, ki bi bili radi še bolj britanski kot so bili dozdaj, toda v Londonu svetujejo Mintoffu, ki je te dni tam, naj bo z gospodom potrpežljiv in ne zamudijo priložnosti, da nadškofu Malte ne bi zagotavljali, da ga popolnoma razumejo in da naj se nič ne boji...

RAZGOVORI MED NEHRUJEM IN FRANCOŠKIM ZUN. MINISTROM PINEAUJEM

Pineau vedri ozračje

Državnika sta govorila o svetovnih problemih — »Samo Pineau je bodrilo prispeval k stvari svetovnega mira.« piše »Times of India« — Francija bo skušala vskladiti Eisenhowerjevo in Bulganinovo stališče do razorožitve — Na kongresu KP Sovjetske zveze se je »ton govorov močno spremenil«

New Delhi, 12. marca. (AFP). Razgovori med indijskim predsednikom Nehrujem in francoskim ministrom za zunanje zadeve Pineaujem, ki so trajali včeraj popoldne skoraj dve uri, so se sinoči nadaljevali v rezidenci predsednika Nehruja. Zvedelo se je, da sta državnik govorila o glavnih svetovnih problemih, o razmerju med Vzhodom in Zahodom ter razorožitvi. Sinoči sta govorila predvsem o problemih Srednjega in Daljnega vzhoda, zlasti o indokitskem problemu. Pineau je razen tega pojasnil predniku Nehruju položaj v Severni Afriki. Razgovori državnikov so potekali v prisrčnem ozračju.

»Times of India« piše danes, da je od treh zahodnih ministrov za zunanje zadeve, ki so zadnje dni obiskali indijsko prestolnico, »samo Christian Pineau lahko dal bodrilni delež k stvari svetovnega mira.« Indija in Francija, piše časopis, nista imeli nikakih posebnih medsebojnih

problemov, zato je bilo posvetovanje med predsednikom Nehrujem in ministrom Pineaujem usmerjeno predvsem v ustvarjanje boljšega mednarodnega ozračja. Po mnenju časopisa »Statesman« je stališče Indije bližje stališču, ki ga ima Francija glede razmerja med Vzhodom in Zahodom, kot pa stališču, ki ga glede tega zagovarjajo ZDA in Velika Britanija.

Film o letopah jadranske obale

Washington, 12. marca. (Tanjug). Ameriško geografsko društvo je predvajalo včeraj v največji washingtonski dvorani film o letopah jadranske obale in oddihu na Jadranu. Film je posnel član ameriške družbe »United Artists« Anderson, ki se je lani mudil v Jugoslaviji štiri mesece in snemal film o turističnih možnostih in letopah jadranske obale. Društvo je do sedaj na željo univerz in turističnih društev predvajalo ta film že več stokrat in ga bo letos vrlo še v raznih mestih ZDA. Včerajšnje predstave v Washingtonu se je udeležil tudi jugoslovanski veleposlanik v ZDA Leo Matos s člani veleposlanništva.

NOVA MAKARIOSOVA »REZIDENCA«

Ko se je spoprijel britanski nadškof Makarios na britanski tregadi vozi proti Sejšelskim otokom, kjer so Britanci pripravili za njega novo bivališče, je Reuter o tem poročal takole:

Do Sejšelskih otokov — »biserov Indijskega oceana« — se da priti samo po morju. Ni nobene letalske linije, niti telefonske zveze z vzhodno afriško kopnino, ki je od otokov oddaljena okrog 1000 milj.

Nadškof Makarios bo v izgnanstvu živel v podeželski hiši britanskega guvernerja v Sanssouciu, ki leži 4 km od prestolnice. Imel bo na razpolago služinčad in sredstva, ki pritečejo »njegovemu rangi in položaju«.

Za nadškofa Makariosa so pripravili udoben bungalov, ki spominja na Longwood, v katerem je Napoleon živel na otoku Sv. Helene. Leži na 300 m nadmorske višine, obkrožen z zelenjem. Od tu je krasen pogled na pristanišče Victorio in 17 najbližjih otokov. Okrog hiše je 1 ha vrta, najbližja hiša pa je oddaljena pol milj. Podnebje je sveže in prijetno. Nadškofu bodo stregla sejšelska deletata, hrana pa je zelo podobna ciprski. Tako poroča britanska agencija »Reuters«.

Med drugo svetovno vojno je britanska vlada pošiljala interniranca v to odmaknjeno kolonijo, ki je bila gusarsko pristanišče, preden so Francozi v 18. stoletju okupirali te otoke. Velika Britanija si je to skupino 92 lepih tropjskih otokov in otokov prisvojila leta 1794 in jih leta 1903 proglasila za svojo kolonijo.

Kolonija ima 37.000 prebivalcev, ki so potomci prvih naseljencev in sužnjev iz Mauricijusa, ki ga je Francija leta 1814 odstopila Veliki Britaniji ter ostale, ki so izstopili tudi iz stankice. Na vprašanje, če bo svobodna demokratska stranka poslej ostala v bonnski koaliciji, je Dehler dejal, da je to odvisno od sklepa parlamentarne skupine same. Pred telefonskim razgovorom z Bonnem je Dehler dejal, da si ne more zamisliti da bi pri sedanjem položaju njegova skupina mogla nadaljevati bonnsko koalicijo, čeprav koalicija »formalno še ni razbita«.

Pripomnil je, da osebno ne bo v nobenem primeru sodeloval v Adenauerjevi vladi; kot minister Kolonija ima 37.000 prebivalcev, ki so potomci prvih naseljencev in sužnjev iz Mauricijusa, ki ga je Francija leta 1814 odstopila Veliki Britaniji ter ostale, ki so izstopili tudi iz stankice. Na vprašanje, če bo svobodna demokratska stranka poslej ostala v bonnski koaliciji, je Dehler dejal, da je to odvisno od sklepa parlamentarne skupine same. Pred telefonskim razgovorom z Bonnem je Dehler dejal, da si ne more zamisliti da bi pri sedanjem položaju njegova skupina mogla nadaljevati bonnsko koalicijo, čeprav koalicija »formalno še ni razbita«.

pravljajo svoje metode tako, kakor to narekujejo potrebe.

O kongresu komunistične partije Sovjetske zveze je Pineau dejal, da »se je ton govorov, ki so bili na tem kongresu, močno spremenil« in da se mu zdi potrebno, da bi sedaj do neskončnosti razpravljali o tem, če so bile izjave iskrene ali ne. Važno je, je dejal, da so bile izjave podane in da moramo v skladu s tem delovati. Razen tega želimo o vseh problemih, ki obstajajo med zahodnimi veselimi in Sovjetsko zvezo, razpravljati z iskreno željo po miru, ljubni rešitvi.

Pineau je govoril o Severni Afriki, zavrnil trditve, da bi bila Francija kolonialistična država. Francozi se dobro zavedajo, da je doba kolonializma minila in da so nove oblike sodelovanja med narodi mogoče samo v okviru enakih pravic in dolžnosti.

Francoski minister za zunanje zadeve bo jutri odpočival v Kalro, nato pa v Parizu.

»Združene arabske države«

Kairo, 12. marca. (Tanjug). Predsednik izvršnega odbora kongresa arabskih intelektualcev Mohamed Fuad Galal je izjavil, da skupina strokovnjakov, pravnikov in intelektualcev vztrajno dela za uresničenje načrta o združenih arabskih državah v smislu priporočila kongresa. O tem načrtu bodo razpravljali na aprilskem zasedanju izvršnega odbora, julija pa na plenarnem zasedanju kongresa v Aleksandriji.

Odkar je dobil Egipt ustavo, v kateri je rečeno, da se Egipt »integralni del arabskih narodov«, zahtevajo nacionalistični in napredni krogi vsega arabskega sveta spremembo sedanjih ustav in uvedbo tega določila.

Odpadnikom je žal

Dr. Dehler je izjavil, da se bo več poslancev skupine svobodne demokratske stranke vrnilo v skupino — Zvezna vlada ni izkoristila vseh možnosti za združitev Nemčije

MÜNCHEN, 12. marca (DPA). Predsednik zahodnonemške svobodne demokratske stranke dr. Dehler je izjavil na današnji tiskovni konferenci v Münchenu, da se bo več poslancev iz skupine, ki je pred kratkim izstopila iz parlamentarne skupine te stranke verjetno vrnilo v skupino.

To izjavo je dal neposredno po telefonskem razgovoru z Bonnem. Pripomnil pa je, da posamezni pripadniki omenjene skupine verjetno ne bodo sprejeli in omenil posebno Eulerja in ostale, ki so izstopili tudi iz stankice. Na vprašanje, če bo svobodna demokratska stranka poslej ostala v bonnski koaliciji, je Dehler dejal, da je to odvisno od sklepa parlamentarne skupine same. Pred telefonskim razgovorom z Bonnem je Dehler dejal, da si ne more zamisliti da bi pri sedanjem položaju njegova skupina mogla nadaljevati bonnsko koalicijo, čeprav koalicija »formalno še ni razbita«.

Zvezna vlada odklanja razgovore v preteklosti ni izkoristila vseh možnosti za sponovno združitev Nemčije. Rekoč, da se mora Zahodna Nemčija predvsem sporazumeti s Sovjetsko zvezo o tem, kakšna bi bila združena Nemčija z vojaškega stališča, je Dehler prabil, da je bila sedanja politika bonnske vlade glede združitve enostranska in nedržavna.

NEW DELHI. Francoski minister za zunanje zadeve Pineau je sporočil danes na tiskovni konferenci, da bo indijski predsednik Nehru spomlad obiskal Pariz. AMAN. Zastopnik Arabske legije je povedal, da je neka zraelska patrulja včeraj odšla na svoje ozemlje v Jordanske države. Ijane. Jordan se je proti temu pritožil na komisijo za nadzorstvo nad premirjem.

Ko je pred nekaj dnevi nastopila pomladanska odjuga (sedaj imamo že spet mraz in led), so dotlej ledene reke prestopile svoje bregove in ogrozile mnogo naselij, ne samo pri nas v Srbiji, pač pa tudi v Franciji, Nemčiji in drugod. Tudi Ren je prestopil bregove in se v Bonnu razlil prav pred palačo Bundestaga. Zahodnonemški poslanci se imajo zahvaliti le poštvovalnosti policije in granicarjev, ki so zgradili posebne nasipe, da ni voda pridrla v njihovo sejno dvorano. Bila je že prav pred vrati.

SPOROČILO O RAZGOVORIH EDEN - MOLLET

London in Pariz o položaju

Eden in Mollet izražata zvestobo Atlantskemu paktu — Zelja po prenehanju arabsko-izraelskega spora — Za vođenje skupne politike bodo potrebna nadaljnja medsebojna posvetovanja

LONDON, 12. marca (Reuter). Britanski predsednik Eden in predsednik francoske vlade Guy Mollet sta se v včerajšnjih razgovorih posvetovala o mednarodnih problemih, ki zanimajo britansko in francosko vlado. Tako je bilo objavljeno davi v posebnem sporočilu.

Predsednika vlad sta govorila o razmerju med Vzhodom in Zahodom ter o razorožitvi, o Afriki in Srednjem vzhodu. Razglabljajo o teh vprašanjih jima je omogočilo, da sta soglasno dolročila skupno politiko obeh držav. V sporočilu izražata zvestobo Atlantskemu paktu in pripravljajeta, da uveljavita skupno fronto zahodnih držav.

Glede Srednjega vzhoda je rečeno v sporočilu, da sta predsednika vlad, upoštevajoč razgovore, ki so v teku v Washingtonu o skupnih ukrepih zahodnih držav na temelju trojne deklaracije, izrazila željo da bi se nahal arabsko-izraelski spor in utrdil mir na Srednjem vzhodu. Strinjata se, da bi bilo važno razširiti ekonomske ukrepe na Daljnem in Srednjem vzhodu ter v Afriki v okviru regionalnih organizacij, katerim pripadajo obe državi.

Predsednika obeh vlad poudarjata tudi, da pripisujeta velik pomen sestanku pododbora za razorožitev in da je treba v razorožitvi doseči nadaljnji napredek.

Na koncu sporočila je rečeno, da sta se predsednika sporazumela, da bodo za vođenje skupne politike potrebna nadaljnja medsebojna posvetovanja.

Današnji »Aurore« piše, da se londonski razgovori med Guyem Molletom in Anthonyjem Edenom razdeljeni v dva dela. Prvi del je v zvezi z razmerjem obeh držav do Sovjetske zveze, drugi pa s položajem na Srednjem vzhodu in v Severni Afriki. V prvem se Francozi in Britanci »binjajo glede skupne politike do Sovjetske zveze, v drugem delu pa je zaključek po mnenju časopisa »prave razveseljeje«.

»Liberation« piše o razgovorih: »Dovolj je bilo, da si je Francija upala zavzeti svoje lastno stališče in že je spet postala središčno svetovnega zanimanja«. Tudi »Humanité« je enakega mnenja in pravi, da bodo francoski ministri, če bodo odločno pokazali, da se zavezajo za mir, utrdili položaj Francije.

Predsednik francoske vlade Guy Mollet je davi s francoskim vo-

veliko število brezposelnih. (Samo v Neaplju je 30 odstotkov prebivalstva brezposelnih.) V teh pokrajinah je samo odstotek delovne sile zaposlen v industriji, medtem ko je na severu 20 odstotkov.

Da niso dosegli boljših rezultatov, četudi so od konca vojne do danes vložili za industrializacijo Jugu 29 milijard 291 milijonov lir, je več vzrokov. Eden med njimi je tudi beg kapitala iz juga na sever. Ugotovili so, da so kredite, ki so jih dobili privatni industrialci za investicije na jugu prenesli zaradi slabe kontrole na sever, kjer se v industriji kapital hitreje obrača. Cenena delovna sila je edino, kar privlači privatne kapitaliste na Ju, kjer je plača delavca 40 odstotkov nižja od mezdle na Severu. Privatniki so vlagali kapitala na jugu samo zaradi večje možnosti izkoriščanja delovne sile.

Italijanska vlada je sedaj odločila, da bo izdelala nove načrte za gospodarski napredek na Jugu. Gre ji predvsem zato, da bi preprečila zlorabe in špekulacije ter da bi dosegla na področju industrializacije rezultate kot jih je predvidevala v l. 1952 in 1953, ko so sprejeli zakone o finansiranju industrializacije na jugu.

Razlogi, ki so privedli italijansko vlado do teh odločitev, so politični in ekonomski. Navzile dosedanjim naprom sta se brezposelnost in izseljevanje povečali, kar bi lahko imelo neugodne posledice za vladne stranke, ko so pred vrati občinske volitve.

Volitve so pred vrati

Novi ukrepi italijanske vlade za gospodarski dvig Jugu

Podedovana gospodarska zaostalost italijanskega Juga povzročila je tisto malo industrije, ki je v obziru. Jug obsega področje 123.000 km² in ima okoli 17 milijonov prebivalcev, kar je več kot četrtino vsega prebivalstva Italije. To so pokrajine z največjim prirastkom prebivalstva, revne z orno zemljo, polne golih hribov brez naravnega bogastva ter z zelo malo industrije. Zaostalost Juga osvetljuje tudi nizki narodni dohodek, ki znaša 270.000 lir na prebivalca v severnozahodni Italiji in 71.000 lir v Kalabriji. Na 100 družin v Severni Italiji je 6 retnih, v srednji 16, v južni 50. Po uradnih statistikah je standard na Jugu nižji kot v Španiji in na Portugalskem ter je samo nekoliko višji od standarda najsiromašnejših narodov v Evropi.

Italijanski ekonomisti opozarjajo na več vzrokov, ki so vplivali na zaostalost Juga. Korenine segajo daleč nazaj, ko je med združevanjem držav na Jugu od leta 1859 do 1870 veljalo poljedelstvo za najvažnejšo gospodarsko panogo in je bilo edini vir dohodkov v teh krajih. V treh večinoma planinskih krajih je bilo zelo malo prometnih zvez ter slabo razvita industrija in obrt.

Tudi po združitvi se je država razvijala neenakomerno. Ukini-

tevo carinskih pregraj med italijanskimi državami je povsem uničila se tisto malo industrije na Jugu, medtem ko se je industrija na Severu že postavila na »lastne noge«. Tudi priprave na prvo svetovno vojno so šle v korist industrije na Severu. Med

obema vojnoma se položaj bistveno ni spremenil, ker je fašistična vlada v pripravah na osvajanje ponovno posvečala vso pozornost industriji Severa. Prav tako je tudi druga svetovna vojna bolj prizadela Jug kot Sever.

Enakilen metiv in notranjosti Sicilije

MOSKVA. Sovjetski minister za zunanje zadeve Vječeslav Molotov je sprejel danes bivšega predsednika francoske republike Vincenta Auriola.

MADRID. Madridski časopis »Ola del lunes« poroča, da bo general Franco povabil maroškega sultana Mohameda na obisk v Madrid, da se bosta pogovorila o prihodnosti Maroka pod špansko pravno.

Šolstvo v kranjskem okraju

V kranjskem okraju povprečno 23 učencev...

V Kranju premalo učilnic... Na osnovnih šolah primanjkuje 34 učiteljev...

Stiska v vajeških šolah... V okraju je 12 vajeških, 5 industrijskih, 1 mojstrska, 3 in...

Umetniško in organizatorsko delo Fedorja Gradišnika...

KULTURNI RAZGLEDI 50 let gledališkega dela Fedorja Gradišnika

Malo je poklicnih gledališč, ki bi ob svojem razvoju bila tako zelo oprta in ponosna na svojo tradicijo...

delu celjskega prebivalstva. Uprizarjal so Gradniško-dramatičnajo zborje in gostovali tudi v okolici...

Resne skrbi vinogradnikov zaradi padca vinskih cen

Nad polovico pridelka lanske letine je že v kletih - Skladišča odkupnih podjetij v Mariboru so polna

Priznana sorta vina so vinogradnikom velikega dela severovzhodne Slovenije prinesla ne le sloves in priznanja...

loti po je v občini Lenart v kletih že 51.000 litrov samorodnice, nad 24.000 l zlatih vin...

temu, da se ima za izobraženece, mi vedno oita še to razvedrilo. Ime pa delce, cerkveno pevko...

Uredništvu... Se o starših... Tov. uredniki... Pretekle dni je zasedal v Ljubljani glavni odbor Socialistične zveze Slovenije...

»Republika« v novi obliki

Literarna revija »Republika« je prenehala izhajati. Sedaj nima Zagreb nobene literarne revije...

Opomini novega časopisa nima. Opomini novega časopisa nima. Opomini novega časopisa nima...

Vinograd z zidanicjo.

lek so izvažali in dosegali glede na kvaliteto znatno višjo ceno, namreč 180 in 200 din za liter.

ko so se že odločili na delovnem posvetovanju kolektiva kmetijskega gospodarstva Cerkevjanj in se bodo še marsikje.

bi bil prijavo vložil upravni odbor zadruga ali kak zadrugi sam, več kot zgovorno prica, da o kakih stalni in temeljiti kontroli v zadrugah ni niti govora.

Se vedno se dogaja, da nastavlja zadruga na vodilna mesta upravnikov, poslovodij, skladničnikov ipd. ljudi, ki so bili zaradi gospodarskega kriminala prav na takih položajih že obsojeni...

Taki ljudje ne spadajo v kmetijske zadruge

Naša sodišča so imela lani, pa tudi še sedaj, precej opravila z gospodarskim kriminalom in to ne le v raznih večjih podjetjih, marveč v velikem številu tudi v kmetijskih zadrugah.

MALA GALELIJA JANEZ SIBILA

Spet so se odprla vrata Male galerije. Z razstavo, ki je trajala teden dni, se nam je predstavil Janez Sibila, eden iz precejšnjih ga števila slikarjev...

DUSA SVAJGER: Hranoslovje... V založbi Kmetijske knjižnice je izšel nov učbenik za kmetijske in...

Za celotom in družino

Ne pozabimo na šolske vrtove

Skoraj bo pomlad, čas ko bo treba spet zasadi motike v splošno zemljo, jo prekopatati in zrahljati, da bo znova pripravljena za setev. Se malo in tudi po vrtovih, v mestih in vaseh bo vse ozivilo. Na nekaj pa ne smemo letos pozabiti — na šolske vrtove. Le malokje so bili doslej obdelani in še tam se je na lehnah širila največkrat le solata, peteršilj korenje in rožna. In vendar je prav šolski vrt lahko zelo dobro sredstvo, ki pomaga učitelju vzgajati njegove učence. S sajenjem, zalivanjem

Sneg je skopnel

Zdravnik svetuje

MIRO H. ZALOG. — Ze pred nekaj leti ste na obrazu imeli šen. Kljub temu pa se vam je v zadnjem času letos pojavil znova. Zato vas zanimam, kakšen je nastanek te bolezni in kako je z uspehom zdravimo. Tudi bi rad vedel, ali ta bolezen, če jo prebitite, ne zapušta imunosti. Šen, ki ga s tujko imenujemo erisipel, povzroča virulentne klice streptokoki. Pogoj za nastanek ševda je možnost vdora klice v organizem ozirajmo priča da in pa sprejemljivost organizma.

Holesterin nastopa zelo naglo in z burjani značilno z glavobolom, z mrzlico in visoko temperaturo, t. j. 40°C in tudi več. Bolnik se počuti zelo slabega. Na koži se ločkano pojavijo jasno začrtana rdečina in pa oteklina, ki se širi naprej in povzroča močno srbenje. Ustrezne mezigovine, t. j. limfne žleze zatečejo in so občutljive. Največkrat, skoraj v 90% primerov, se šen pojavlja na obrazu, zlasti na nosu, čelu, vratu, ušesih in trupu. Pojavi se v nekaj urah do nekaj dneh po okužbi s streptokoki. Traja nekaj dni in po obolenju ni zapuška kake imunosti, torej je vsekakor možno, da se šen ponovi.

Za zdravljenje šena uporabljamo sulfamidne pripravke, ki jih dajemo 2 do 4 g dvakrat v obliki tablet, svečk ali injekcij, in pa z burovnimi obkladki. Penicilin prihranimo za hujše primere in za razne komplikacije šena ali pa za otekle in manj čiprute bolnike, t. j. n. pr. za sladkorno bolezo, za paciente, bolne na ledvicah, jetrih ali na srcu, pa tudi za novorojenčke in starejše osebe.

Če hočemo šen preprečiti, moramo kar se da paziti na telesno higieno. Posebno važna je čistota prstov, t. j. redno striženje in čiščenje nohtov. Sploh je kožo treba negovati s kalcijem, holcristom, sprememba na njej pa zdravilo.

Po zazdravljenju šena kože nekaj časa še ne smemo umivati z vodo in milom, pa je za mazati z borovim oljem, da tako preprečimo kakršnokoli draženje ožravnih žlez.

Minka T. Novo mesto: Če ne gre za novotvorbo, je gol-kavost vrzok pomlankanja joda. bodisi da v prehrani sami ni dovolj joda, ali pa bolnik iz hrane ne more črpati potrebne količine joda. Prida pa do gol-kavosti tudi v primerih, ko je dovolj joda v hrani, vendar je na koži nastala, če mora ščina zlezati proizvajati žleze množine svojega hormona. Zlasti se dogaja to med nosečnostjo, v dobi spolnega dozorevanja, v nekaterih primerih kronične slabokrvnosti itd.

Naluspnešnele preprečujemo gol-kavost z jodiranjem kuhinjske soli

»Oa mena, jaz tebe.«

TAKO NAJ BI BILO POVSOD

Ko sem bila nedavno v Ptuj, sem bila očarana nad majhnim lokalom, v katerem so mi postregli z okusno malico. Nihče ne bi mislil, da je mogoče starinski, temni, obokani prostor tako prijazno preurediti. In malokdo bi tudi verjel, da bo lokal tako prijeten, pravzaprav mlečna restavracija. V oči padajo prišlec najprej belo pleškane stene in strop. Čez bebo podlago se vlečejo modre črte, ki dajejo svež in prijeten videz. Mize so pogrnjene z belim poltvinilom, posutim z živahnimi cvetličnimi vzorci. Kakšno pa je strožno osebje? Strezajke, ki tudi kuhajo, nosijo snežnobele predpasnike, ki kar dihaajo svežino. Vsa ta okolica tako ugodno vpliva na goste, da z največjo slastjo pojed, kar ti prinese na mizo. Vsa jedila so tudi sveže pripravljena — kakao, kava (zlasti turška je izvrstna), pečivo; dobiš celo domače potice — ki jih zaman iščeš po ljubljanskih slaščičarnah in so res take, kot da bi jih spekla domača gospodinja.

V tej mlečni restavraciji mi je bilo posebno všeč tudi to, da je bila venomer polna mladih, ki je bila sadna sokove, mleko itd. Poleg te so prihajali v lokal ljudje vseh vrst in poklicev tako, da je bil vedno poln. K takemu prometu pripomorejo še zmerne cene in prijazna postrežba.

Mlečna restavracija v Ptuj najbolje kaže na to, da si ljudje želijo take lokale in če bi jih imeli vsaj vsi malo večji kraji, bi ne bilo treba besed o borbi proti alkoholizmu.

Dariška manekenka OD GLAVE DO PETA

Letošnja modno kolekcija ne moremo označiti z eno besedo. Sicer pišejo francoske modne novinarki o liniji srca in nemiške o liniji puščice, večkrat je vmes slišati besedo »Empire«. Modeli velikih modnih krojačnic pa so letos tako prestrti, čeprav nič presenetljivi, da jih moramo najprej opisati in jim smerno šele potem dati ime kakršnokoli že.

Blago je pravzaprav tisto kar nas pri velikih krojačih najmanj zanima, saj bomo kupovalce in krojilce tistega, ki nam ga bodo dale naše tekstilne tovarne. Zato so vsa znana in neznanjena imena odveč, čeprav se bomo enkrat pozneje z njimi tudi seznanili.

Barva blaga in vzorec pa sta že važnejša. Saj vsaj ena izmed barvnih lestvice vedno prevladuje. Letos izbirajo modni krojači med vsemi odtenki modre, rožnate, rumene, včasih tudi rjave in slonokošene. Edina letošnja barvna modna novost je barva sieza, ki se pojavlja posamezno v vseh kolekcijah.

Med vzorci odlično prevladujejo pike in diskretneje črte. Hkrati pa ni izostalo tudi z rožnatimi šopki posuto blago, ki pa ima vendar postransko vlogo.

Sodobno otroško igrišče v Mostah

Pomanjkanje parkov in otroških igrišč je v Ljubljani, očitno, zlasti v industrijskem vzhodnem predelu Ljubljane — v Mostah in Zelenu jami. Tu stanujejo predvsem delavci in je nujno, da se jim nudi primeren prostor za odidih v prostem času, njihovim otrokom pa možnost zaposlitve pri zdravi in vzgojni igri v času, ko so starši zaposleni. Zato je že pred dobrim letom dalo Društvo prijateljev mladine v Zelenu jami pobudo za ureditev parka in igrišča. Poseben odbor je že izbral primeren prostor v Zelenu jami, in to v trikotju med železnico Ljubljana — Zagreb, osnovno šolo na vzhodu ter začasnimi hišami Zelene jame na severozahodu. Lega je prikladna zaradi neposredne bližine osnovne šole. Otroci se bodo lahko stalno zbirali na igrišču, s čimer bo nadzorstvo

nad njimi precej olajšano, hkrati pa se bo zmanjšala nevarnost: prostornih nesreč, ker se otroci ne bodo več igrali na ulici.

Velikost predvidene parcele je 17.600 m², od česar bo zavzelo otroško igrišče približno 6.400 m², ostalo pa nasadi in park. Oglejmo si načrt.

Igrišče leži v severozahodnem delu parcele in je razdeljeno na delovno in zabavno igrišče. Delovno igrišče je pri nas še novost, medtem ko ga v ružini že močno uvajajo kot izredno uspešen način zaposlitve otrok. To igrišče je ograjeno in razdeljeno na manjše parcele. Pri vzhodu je vratar — vzgojitelj, ki vsaki skupini otrok dodeli parcelo za igranje ter potrebne orodje za delo. Otroci si sami vzamejo že pripravljene gradbeni material. Iz tega potem gradijo po svoji zamisli

in iznajdljivosti. Ko zapustijo igrišče, vrnejo vratarju orodje. Naslednji dan pa lahko nadaljujejo z delom, če to želijo, ali pa pospravijo ves material na določeno mesto.

Na tem igrišču bodo v pokriti lopi tudi stari avionski in aviomobilski deli; ter po možnosti tudi stara karoserija kamiona ali osebne avtomobila. Te »igradbe« so odlično sredstvo za zadovoljitev neozbrane otroške fantazije, ki jo lahko usmerjajo koristno in praktično. Zato je priporočljivo, da prevzame mesto vratarja oseba, ki ima smisel in veselje za vzgojo otrok, ker lahko pravilno usmerja in vodi delo na igrišču. Zabavno igrišče bo razdeljevano dva dela, ki ju loči sprehajalna pot. Del tega igrišča bo namenjen bolj dinamičnim igrarjem. V načrtu je asfaltna steza za tricikle, skiroje in koračnike, ter labirint za skrivanje. Drugi del igrišča bo imel prostor za igre z žogo, vrtljak, gugalnice, drevo in skale za plezanje in podobno. Vse te naprave bodo razporejene po zeleni trati in med drevmi. V mirnejšem kotičku bodo razmeščeni še trije peskovnik; različnih velikosti. Ob vzhodu v delovno igrišče predvideva načrt v posebnem objektu nameščene sanitarije, vratarjeve lože; shrambe za orodje, lopa za spravljane raznega gradbenega materiala. Predviden je tudi prostor za otroško restavracijo. Igrišče bo v širšem okolju obdano z nasadi in parkom.

Zaradi obsežnih del in njihovega pomena za Moste, bi morali začeti pobudo Društva prijateljev mladine Zelena jama predprejeti še okoliške tovarne, zlasti pa društva in organi, ki skrbijo za našega otroka. Letos bi lahko pri teh delih že toliko napredovali, da bi lahko že spomladaj videli novo življenje v Mostah okrog osnovne šole.

Stefan Trobiš

Ker so bile pike in predvsem črte že vsaj eno leto naš stalni tekstilni vzorec, nam je letošnji tekstilni diktat manj osvežujoč in razveseljuje. — Še drobno posajmo: diskreten karo kakršnega poznamo za moške obleke je za spomladanski kostum ali plašč spet močno uporabljen.

Kroj. Ekstremni pariški modeli dvigajo pas pod prsi, zmernejši pa samo z manjšimi detajli poudarjajo zgornji del živetka. In v podrobnosti? Ovratnik je ostal še vedno tak, kakršnega krojijo modni krojači že dve leti, žene pa ga še vedno

niso osvobodile. Ovratnik, če sploh je, odstopa od vratu. Pogosti so krajši srednješiroki reverji, tudi šal-ovratnike opazimo v letošnji kolekciji večkrat kot doslej, obenem pa stojiči »bubi« ovratniki niso izredna izjema. Največ oblek pa je vendar krojenih brez ovratnikov.

Rokav je v šit ali pa vsaj tako kimono krojen, da daje izgled vitatega rokava. Na prvi pogled je prav močno podoben cevi. Če je kratak, je zelo kratak.

Rame so rahlo zaokrožene, ne viseče. Živetec je manj gladek kot doslej. Večkrat je, predvsem pod prsmi, precej komplicirano krojen.

Krilo je krojeno zelo različno. — Z raznolikimi vstavljenimi zalikanimi gubami, nabrano ali ozko. Večkrat je zelo ozko krilo že preživelo svoje prvo mesto. Dolžina krila je nekoliko krajša kot do sedaj, čeprav je razlika skoraj neopazna. Pri povprečni velikosti naj bi krilo segalo 34 centimetrov od tal.

Priljubljene so obleke brez pasu, (ki niso prerezane v pasu) in kostumi, ki jih oblačimo v kombinaciji obleka in jopica in ne krilo, bluza in jopica.

Cevlji so koničasti. Torbice so pravokotne in gladke ali pa škaticam podobnih oblik. Pogosti okras je umetno cvetje.

Klobuki zares niso priljubljeni. Okorni, široki cvetlični lončkom podobni modeli skrajšajo dolge pričeske pariških manekenk.

D. P.

Poskusite

KOŠTRUN NA BELOKRANJSKI NAČIN

Zreži pol kilograma mastnega koštrunca na 4 kosce. 1 veliko čebulo svetlo rumeno prepraži na masti, olju ali margarinu in vrzi nastoj koštrunovo meso. Osoli in duši pokrito ter pridno zalivaj, da ostane sok lepo rumen. Med dušenjem prideni malo kumne, lovorjev listič, strok strtega česna, poper, pol kavne žličke majarona. Ko je meso mehko (v poldrug uri) ga potresi z 2 žlicama moke, še malo premešaj in zalij s pripravljeno kuhano krompirjevo vodo ter dodaj še 3. na koščke rezane krompirje. Posebej vreži na koščke eno srednje veliko zeljnatno glavo, jo popari in pustj 10 minut stati pokrito, da se malo omeča. Nato precedi in dodaj koštrunemu mesu ter duši vse skupaj še pol ure. Paziti je treba, da ni preveč redko, niti pre gosto. Kot prilogo lahko serviraj poleg kruhove čmoke, testenine, riž, ajdove žgance ali pa daš na mizo kot samostojno jed.

NUDIMO KORUZNE IZDELKE ZITO - LJUBLJANA

ZAHTEVAJTE PRIZNANI BELSAD TERČIČ ROŽNIČAJ

TO NAJ BI BIL VZGOJITELJ?

SKORAJ RESNICNA ZGODBA

Dva otroka imata. Starejši obiskuje tretji razred osnovne šole, mlajši pa bo začel drugo leto trojti hišne in šolskih klopek. Za starejšega ne moremo trditi, da bi bil izredno nadarjen, je pa priden v šoli in spada med tiste, ki včasih z dobrim, včasih s prav dobrim uspehom zaključujejo svoje šolske obveznosti. Stariš lepo vzgajajo naša mlada znanca in ima pomagajo, v kolikor je to potrebno. Marsikateri otrok bi bil vesel, če bi imel take starše! Prav gotovo niso oni krivni, da starejši ni odličnjak v šoli, saj vsi vendar ne morejo biti odličnjaki!

va prejšnja razigranost je izgnila.

»Naš Petreček je že priden,« je povzel čez čas gost in si posadil otroka na kolena. Hčerko, ki se mu je približala, pa je komaj opazno odrihnil od sebe. Očitno je bilo, da mu ni tako pri srcu, čeprav je bila za nekaj let mlajša od svojega brata. Da to ni bila vzgojna poteza očeta, mislim, da ni ni treba posebej poudarjati.

Se ni minila ura, odkar so se srečali in znanec z dežele je že pregledoval Jurčekove zvezke. Kaj kmalu je lahko ugotovil, da njegov Petreček ne piše nič lenše. Še v čitavnju je preizkušal Jurčka. Tudi tu ni bilo vidne razlike. Ta ugotovitev mu je dala misliti, kako da ima njegov sam, saj je gostitelj, ki je v svojem kraju pomembna osebnost, tako hotel.

»Kaj je obiskal našo družino v mestu znanec z dežele. S seboj je privedel tudi svoja dva otroka — učenca tretjega razreda in njegovo mlajšo sestrico. Komaj je stonil skozi vrata, že se je pohvalil: »Naš Petreček je izdelal z odličnim! in že nadaljeval: »Kako je pa z vašim?«

»Kakor po navadi, z dobrim,« je odgovorila Jurčkova mamica, na obrazu njenega devetletnega sinčka, ki je bil slučajno navzoč, pa je bilo takoj opaziti prizadetost. Otok se je umaknil in utihnil. Morda si je mislil:

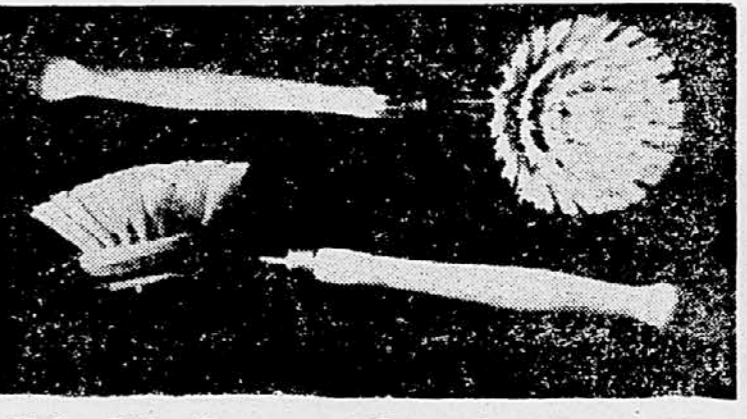
»Mar sem sam kriv, če nisem tako nadarjen, kakor moj sorodnik z dežele.« Vendar teh besed ni izgovoril. Le njegovo

Prav gotovo ste že uganili, da je prišel učitelj k hiši ocenjevati znanje obeh fantkov. Menim, da bi moral vzgojitelj naše mladine kaj takega odrihnil pred otrokom, tudi najbolj preprost človek. Pri tem ne smemo obsojati samo odnosu do Jurčka. Tudi na Petrčka izredne besede niso vplivale vzgojno. Počutil se bo lahko vzvišenega in to dokazoval v družbi svojih vrstnikov, čemur Jurček ni znal povedati. Pa tudi važno ni to. Tem bolj važno in vredno vsega obso-

janja je predvsem tisto, kar je sledilo ocenjevanju. Jurček se ne spominja natančno tistih besed, ki jih je spregovoril učitelj, ker so ga preveč prizadele. Bilo pa je nekako takole:

»Petreček boljše čita kakor ti, pa tudi piše in računa boljše! To je res nadarjen fantek, s teboj pa ne bo nič! Najboljši, da kar pustiš šolo!...« Jurček ni mogel dočakati, da bi učitelj končal. Solze so mu izstopile iz oči in zatekel se je v samoto, kjer se je — do dobra razjokal. Vsa sreča, da je še isti dan prišel k hiši oče in da sta odptobala domov. Se-le takrat, ko se je očetu potožil, mu je nekoliko odleglo.

Ne morem si misliti, kaj je učitelja vodilo do tega njegovega dejanja. Se je morda bal svojega gostitelja, ki je v kraju, kakor sem že omenil, pomembna osebnost? Vendar to vsekakor ne more in ne sme biti zanj opravičilo. Mar je tak človek res lahko vzgojitelj naših otrok? Prepričan sem, da kaj takega ne bi storil pred otrokom, tudi najbolj preprost človek. Pri tem ne smemo obsojati samo odnosu do Jurčka. Tudi na Petrčka izredne besede niso vplivale vzgojno. Počutil se bo lahko vzvišenega in to dokazoval v družbi svojih vrstnikov, čemur Jurček ni znal povedati. Pa tudi važno ni to. Tem bolj važno in vredno vsega obso-

Olajšajmo si življenje NEKAJ O POMIVANJU

Kdor je enkrat pomival z izvrstnimi kemikalijami, ki se go- bno po svetu, ne more več brea njih. Zelo bi želeli, da bi jih tudi naša podjetja začela izdelovati.

»Priš! velika škatica stane v Nemčiji 68 pfeningov, in jaz jo imam za eno leto. Pri vsakem pomivanju dam v vročo vodo za noževo konico praška, namočim vso posodo (za 4 osebe), to je najprej pribor in krožnike, nazadnje posodo za kuhanje. Vsa- kokrat namakam po pet minut. Nato vzamem to krtačko in v 5 do 10 minutah je oprana vsa posoda. Tako si ne morem rok v vroči vodi — kemikalije in meh- hanični pritisk krtačke delata zame.

Tudi to krtačko bi pri nas

Ščetinjari kaj lahko izdelovali. Izrabljeno glavico se da nadome- stiti z drugo. Tudi če nimamo perlon ščetinj, bi lahko z naravnimi delali, glavno je, da sta- ji glavica pravokotna na ročaj. Posodo oplaknem v čisto vroči vodi ali tudi pod mrzlo tekočo in povzemem v izcejalnik. Oplak- njena z vročo vodo je v 2 do 3 minutah suha.

Nič br sanja, nič umazanih krp in posoda se blesti in skrivnost uspeha je namreč v tem, da »Priš!« tovi vso maščobo, zato se kaplje ne morejo zadrževati na gladki površini. Tudi umivalnik je brez maščobnega roba in odtočna cev se snaki.

Kemiki na plan!

Zlo opija v Iranu

Legalno izvažajo iz Irana samo okoli 80.000 kilogramov opija, proizvedno pa cenijo na nič manj kot 1.200.000 kilogramov — Domačo porabo opija cenijo na 2000 kilogramov na dan, zaradi česar izgubi gospodarstvo okoli pol milijona delovnih ur

Največji svetovni producent opija je Iran ter je tam letna proizvodnja te mamila že 800.000 do 1.200.000 kilogramov. Če ga medicina uporablja za lajšanje bolečin, je opij blagodejno sredstvo, v ilegalni trgovini in uporabi pa največje zlo.

Po statistiki, ki so jo sestavili med svojimi obiski v Iranu strokovnjaki raznih mednarodnih organizacij za pobijanje ilegalne trgovine z mamili, je vsako leto v Iranu med uživalci opija nad 100.000 smrtnih žrtev. Poleg tega pa si vzame v Iranu vsako leto življenje nad tisoč uživalcev opija, ker jim je mamilo vzelo vso razsodnost in ker so spoznali, da jim preti duševni in telesni pogin.

Iranska vlada je storila že marsikaj, da bi vsaj omejila ilegalno trgovino z opijem in iranski senat je že sprejel predlog zakona, ki ilegalno trgovino prepoveduje in ki hoče z različnimi drakoničnimi sredstvi zatreti tudi strast uživanja nevarnega mamila. Na težave pa je našel osnutek tega zakona v skupščini ali Majlisu, kjer je mnogo poslancev popolnoma pod vplivom lastnikov največjih nasadov ma-

ka. Največje nasade maka ima v svoji posesti kakih tisoč najbogatejših iranskih družin in delavci na nasadih so pravi sužnji. Vsi so strastni uživalci opija in lastniki makovih plantaž jim tako rekoč večino zaslužka za težko delo plačujejo z opijem.

Urad Združenih narodov za pobijanje ilegalne trgovine z mamili je poslal v Teheran že več svojih predlogov in nasvetov za strogo kontrolo nad proizvodnjo opija in tudi mednarodna policijska organizacija Interpol je zbrala mnogo podatkov o velikem zlu opija v Iranu, ki ga ne povzročujejo samo lastniki makovih plantaž, temveč tudi veliki tajni producenti opija, ki plačujejo visoke podkupnine raznim oblastnikom in uradnikom in nimajo pravih ovir in težav pri svojem obra-

tovanju. Legalno izvažajo iz Irana na leto samo okoli 80.000 kilogramov opija, kar je samo majhen del proizvodnje, ki doseže tudi 1.200.000 kilogramov. Velika večina proizvodnje se torej izliva v kanale ilegalne trgovine in v beznice, ki so vedno polne strastnih uživalcev opija.

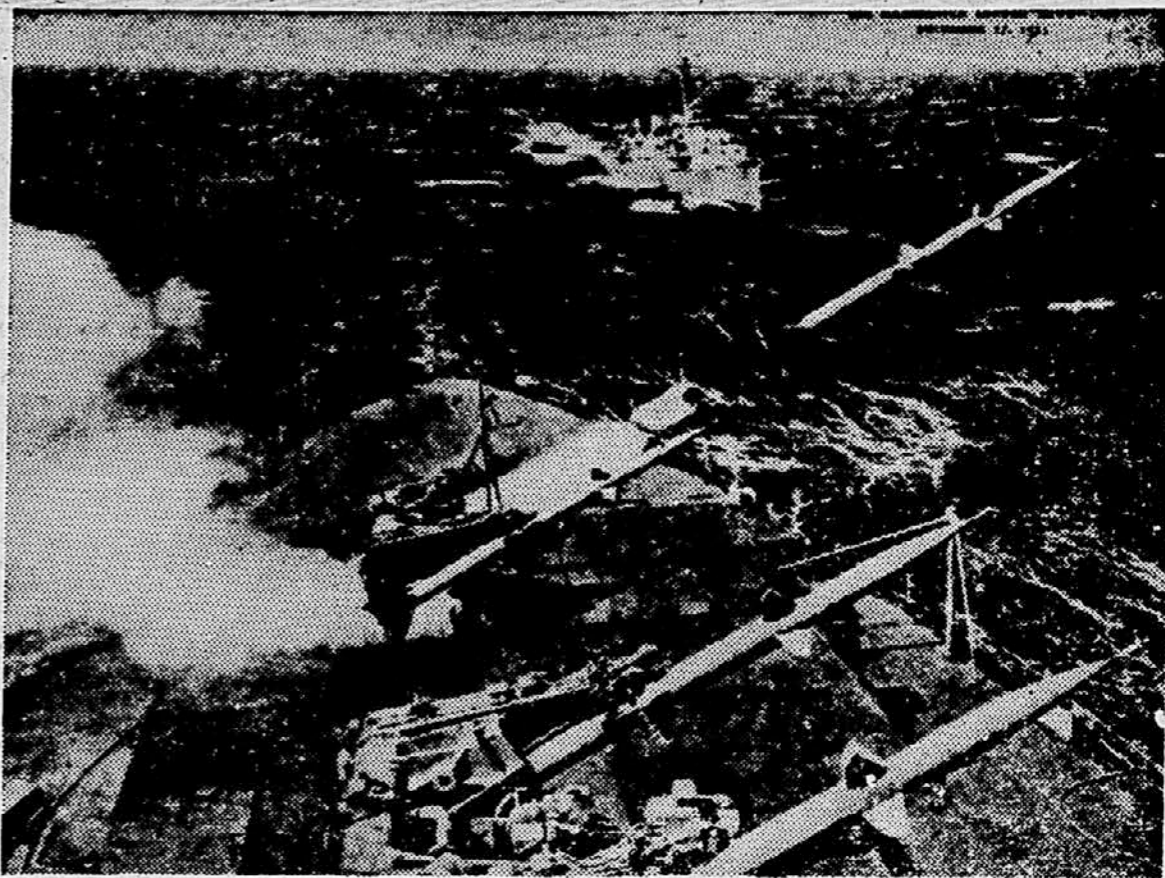
Iransko ministrstvo za zdravstvo je po vestnih preiskavah

Koliko je stara Etna?

Končno so ugotovili približno starost najzrejšega evropskega ognjenika Etna. Akademiji naravoslovnih ved v Cattani je po dolgoletnem proučevanju, opazovanju in znanstvenem raskisovanju uspelo ugotoviti, da se je vulkan Etna pojavil na površju Sredozemskega morja v razdobju med koncem tretje in začetkom četrte ere oblikovanja zemeljske skorje. To se pravi, da je Etna stara okrog trideset milijonov let.

cenilo domačo potrošnjo opija na 2000 kilogramov na dan. Ta številka je visoka, njeno strahoto pa razkriva tudi ugotovitev, da izgubijo v Iranu zaradi 2000 kilogramov opija na dan okoli 500.000 delovnih ur na dan. Do tega je prišlo zaradi tega, ker je okoli 50 odstotkov manualnih delavcev zastrupljenih od opija v toliki meri, da je njihova delovna sposobnost zelo omejena in da mnogi sploh ne morejo več delati. V tem pogledu so zlo opija preiskali tudi izvedenci švedskega Rdečega križa, ki zatrjujejo, da je okoli 75 odstotkov vsega prebivalstva Irana podvrženo strasti uživanja nevarnega mamila.

Opij pa ima veliko vlogo tudi v politiki, kajti največji bogatini, ki imajo veličanske nasade maka in obrate za izdelovanje opija, so že mnogokrat zaradi svojih velikih dobičkov uspešno posegli v politično življenje Irana.

Ameriška mornarica je že pred časom preuredila bojno ladjo «Mississippi» v nosilko dirigranskih streljkov, vendar so šele sedaj objavili slike izstreljevalnih naprav. — Na sliki: zadnja paluba bojne ladje v trenutku, ko izstreljuje raketo.

KORUPCIJA V SCOTLAND YARDU

Dolgo je slovel londonski Scotland Yard kot najboljša policija sveta, v zadnjem času pa je padlo na njegovo slavo slovo že več madežev. Največji madež je bil, ko se je nedavno pred kazenskim sodiščem v Londonu začela razprava proti 47-letnemu uradniku Thomasu Millsu, ki je bil obtožen, da je iz kartoteke Scotland Yarda kraje spise te jih potem drago prodajal svojim strankam v zločinskem podzemlju.

V ogromni kartoteki Scotland Yarda niso samo spisi o že obsojenih ljudeh, temveč tudi spisi vseh tistih ljudi, ki jih policija previdno opazuje ter registrira vsa njihova sumljiva dejanja. Uradnik Scotland Yarda Mills je iz svoje službene prakse dobro poznal vsebino mnogih predelov velike kartoteke in ko je njegova ljubica, ki je delala z njim v istem uradu, zanosila, se je spomnil na specialista za odpravo ploda Mac Lennana ter vzela iz kartoteke vse njegove spise. S temi spisi v žepu se je podal k mazaču, ga prosil za pomoč ter sklenil z njim pravo kupčijo. Rekel mu je: »Če pomagata moji prijatelji, vam izročim te spise in vaša preteklost bo pokopana.« — Mazač je bil s tako ponudbo zelo zadovoljen.

Vse se je zgodilo že konec leta 1949, uradnik Scotland Yarda pa je ostal še pozneje v poslovnih zvezah z Mac Lennanom. Iz kartoteke je kraje spise za razne njegove prijatelje, Mac Lennan pa je imel smolo in leta 1954 so ga zaprli.

Čeprav v kartoteki ni bilo o njem nobenih podatkov. Pri preiskavi so našli pri njem razne podatke o poslovnih zvezah, ki jih je imel z uradnikom Millsom. Ta sprva ni slutil, da je postal s svojo ljubico vred, ki je medtem že izstopila iz policijske službe, zelo sumljiv. Prave dokazke o njegovih zvezah z zločinskim podzemljem so dobili šele potem, ko so napravili preiskavo v stanovanju njegove ljubice. Tam so našli osnutke kupčijskih pogojev, ki jih je uradnik Mills skopal po posredovanju mazača Mac Lennana z različnimi zločinci. Našli so tudi pravzaprav strokovnike iz katerih je bilo razvidno, koliko stanejo navadni evidenčni listi iz kartoteke ter kompletni spisi s fotografijami in raznimi dokumenti. Millsa so zaprli in obsojeni je bil na več let ječe. Obsojena je bila tudi njegova ljubica, ki mu je pomagala pri kupčijah. Mazač Mac Lennan, ki je bil zaprt že od septembra 1954, pa je pri procesu nastopil kot priča ter Millsa obremenil, ko je zatrjeval, da ga je Mills sam prosil naj ga seznanj z raznimi sumljivimi tipi.

Ze med procesom so londonski listi na dolgo pisali o korupciji pri Scotland Yardu in je tako dnevnik «Daily Mail» nastovil na londonskega policijskega prezidenta Bowerja naslednje javno vprašanje: »Kako je prišlo do tega, da je postala najslavnejša policija sveta zavaznik in sokrivec londonskega zločinskega podzemlja?« Ogorčenje proti Scotland Yardu pa je nedavno, prav takrat, ko se je v spodnjem domu začela debata o odpravi smrtna kazni, povzročila tudi usoda treh delavcev, ki so bili zaradi roparskega napada in napada na nekega varnostnega organa obsojeni po podatkih Scotland Yarda na več let ječe. Vsi trije so bili zaprti že dve leti in ves ta čas so tretajali v strahu pred visicami, kajti če bi bili napadeni policisti hudim ranam podlegli, bi bila obtožba takoj razširjena na delikt umora varnostnega organa, ki ima za posledico v vsakem primeru smrtno kazen. Ranjeni policist ki sreči ni umrl in ko je bil na smrtni postelji je pravi povzročitelj zločina s svojo izjavo popolnoma razbremenil vse tri obsojene delavce. Delavci so bili rešeni in javnosti je Scotland Yardu zamerila, ker ni imel pri tem prav nobene zasluge in je celo v svoji preveliki vni povzročil obsodbo treh popolnoma nedolžnih ljudi.

Bilo je še nekaj drugih primerov, ki dokazujejo, da ves Scotland Yard ni vreden svoje stare slave in zdaj so se v njem začela velika čiščenja. Pri tem čiščenju pa utegejno uradnik Scotland Yarda imeti tudi nekaj koristi, kajti mnogi zagovorniki starega policijskega urada zatrjujejo, da so nekateri policijski uradniki zašli na pota korupcije, ker imajo precej plače. Ko bo čiščenje končano, nameravajo regulirati plače uradnikov Scotland Yarda.

Izzivalne znamke

Najnovjšo serjo portugalskih znamk so v Indiji ocenili za navadno politično provokacijo. Serija šteje osemnajst znamk in so vse po vrsti posvečene slavljenu portugalskih kolonizatorjev v Indiji. Dvanajst znamk prikazuje dvanajst portugalskih kolonizatorjev, ki so v preteklih štirih stoletjih z ognjem in mečem osvajali zemljo v Indiji. Te posesti še vedno pripadajo Portugalci. Ostalih šest znamk pa prikazuje stolice portugalskih kolonij v Indiji.

ZANIMIVA

ROČNA KNJIŽNICA

Neka študentka na politehnični šoli v Münchu si je napravila knjižnico, ki bi ji jo zavidal marsikateri znanstvenik. Izdelala si je fotografske mikrokopije znanstvenih knjig in ima sedaj, v eni sami aktovki spravljenih tisoč obsežnih tehničnih del. Svojo bogato knjižnico lahko vzame na potovanje ali na počitnice prav tako kot torbico s toaletnimi potrebščinami.

Fotografske reprodukcije pisanih ali tiskanih del so znane že skoraj sto let, dokončno pa se je koristnost te iznajdbe izkazala šele v pretekli vojni, ko je bilo potrebno za vsako ceno rešiti dragocene dokumente, ki jim je grozilo uničenje. Pa tudi v primeru, da bi bilo neko delo treba ponatisniti, kar je precej draga stvar, se izkaže mikrokopija. Mikrofotografski inštituti iz-

delajo v nekaj urah mikrokopijo najdebelejše knjige na film velikosti devet krat dvanajst centimetrov. Na enem filmu je posnetih štirideset do sto strani, kar je pač odvisno od velikosti knjige. Običajna knjiga s pet sto stranmi je reproducirana na petih filmih.

Ker je tekst premajhen, da bi ga bilo mogoče čitati s povečevalnim steklom, se za čitanje mikrofilmov rabijo posebne električne naprave, ki jih lahko zlozijo. Slika mikrofilma je projicirana na kos papirja v naravni velikosti, na stensko projekcijo pa jo je možno povečati.

RAVNATELJSTVO dekliskega interneta v Bordeauxu je izkluilo čilo dve gojenki, ker sta kljub prepovedi predstojnice pletgnile iz vode utapljalnega se človeka. Bli je brez obleke. Starši so vložili protest.

Glavni restavrador v budimpeštanskem muzeju Gyorgy Kakay Szabo je odkril v sliki, za katero so menili, da nima nobene vrednosti, silko velike vrednosti slikarja Lucasa Cranacha iz leta 1514. Slika je bila hudo poškodovana konec šestnajstega stoletja. Tedaj jo je nekdo preslikal, zaradi česar je ostal avtor neznan. V budimpeštanskem muzeju so silko pregledali z renegatom in odkrili slikarjo pod vrhno plastjo barve. — Na sliki: odstranjevanje vrhne barve s slike starega mojstra. Portret starega lastnika in njegove družine, ter njihov grb, so zelo dobro vidni, kjer je že odstranjena novejša barva.

BOJ ZA MORALO

V Južnem Vietnamu so napovedali boj opiju in prostituciji, vendar pri tem nimajo preveč uspeha

V Južnem Vietnamu ni vse v redu in oblast, ki hoče napraviti v marsičem red ter predvsem dvigniti moralo, ima mnogo težav, in zaradi tega premalo uspeha pri svojem prizadevanju.

Najprej so skušale oblasti zatreti ali vsaj omejiti prostitucijo. Zaprti so vse javne hiše in med njimi tudi največje, ki je bila znana pod imenom »Dai La Thien« (Paradiž) in so jo obiskovali zlasti generali in diplomati. V tej največji javni hiši Saigonu je bilo nad 300 žensk, a takoj, ko so bile javne hiše zaprte, je mnogo prostitutk zapustilo mesto ter se umaknilo v druge kraje, kjer se še ni začel boj proti prostituciji. Kar čez noč je izgubilo iz mesta nad 2000 prostitutk in namesto kontroliranih javnih hiš je v najkrajšem času nastalo mnogo malih, skritih bordelov, ki jih je težko kontrolirati. Boj proti prostituciji pa tudi ni dosleden, kajti lastniki hiš, ki plačajo takso 10.000 piastrov, imajo pravico vzeti pod streho kako prostitutko, da potem, ko je bila prijavljena, nadaljuje svojo »obrt«.

Druga akcija je bila uvedena proti najrazličnejšim igralnicam in beznicam za uživanje opija. Državna oblast se je dolgo obotavljala prepovedati igralnice, ker je imela od njih velike dohodke. Ena sama igralnica je na pr. plačevala na dan po 40.000 frankov davka. Igralnice pa so zdaj prepovedane in med njimi je tudi največja, ki je bila znana pod imenom »Igralnica velikega sveta«. Ko se je zvedelo, da bodo prepovedali tudi opijske beznice, so mnogi lastniki tehnik »podjetij« razpeli nad svojimi lokalni tablo, na katerih je bila napisano, da imajo pravico obiskovati lokal samo tisti uživalci opija, ki so bodoče oslodi svojje

strasti do mamila. Kako bo oblast zdaj ločila prave opijske beznice od tistih, ki naj bi bile nekatere poboljševanice, seveda ni mogoče reči. Na trgih Saigonu so sežigali velike kupe opijskih pip iz bambusa, ljudem, ki so te grmade gledali, pa so delili spise, v katerih so opisane vse hude posledice uživanja opija. Prav tako so na trgih sežigali tudi kupe pornografskih knjig in spisov. V bivši javni hiši »Paradiž« so uredili veliko šivalnico in tam hočejo navaditi šivalnica v bivše prostitutke, ki se iz »Paradiža« niso izselile. Šivalnica v »Paradižu« doslej še ni imela uspeha, policija pa ima čedalje več pravka z iskanjem gnezd tajne prostitucije. V nekem policijskem razglasu je bilo rečeno, da bodo vsakega poročnega moža, ki ga zalotijo v bologu tajne prostitucije, zaprti in da bo ostal v zaporu tako dolgo, dokler ne pride ponj njegova žena.

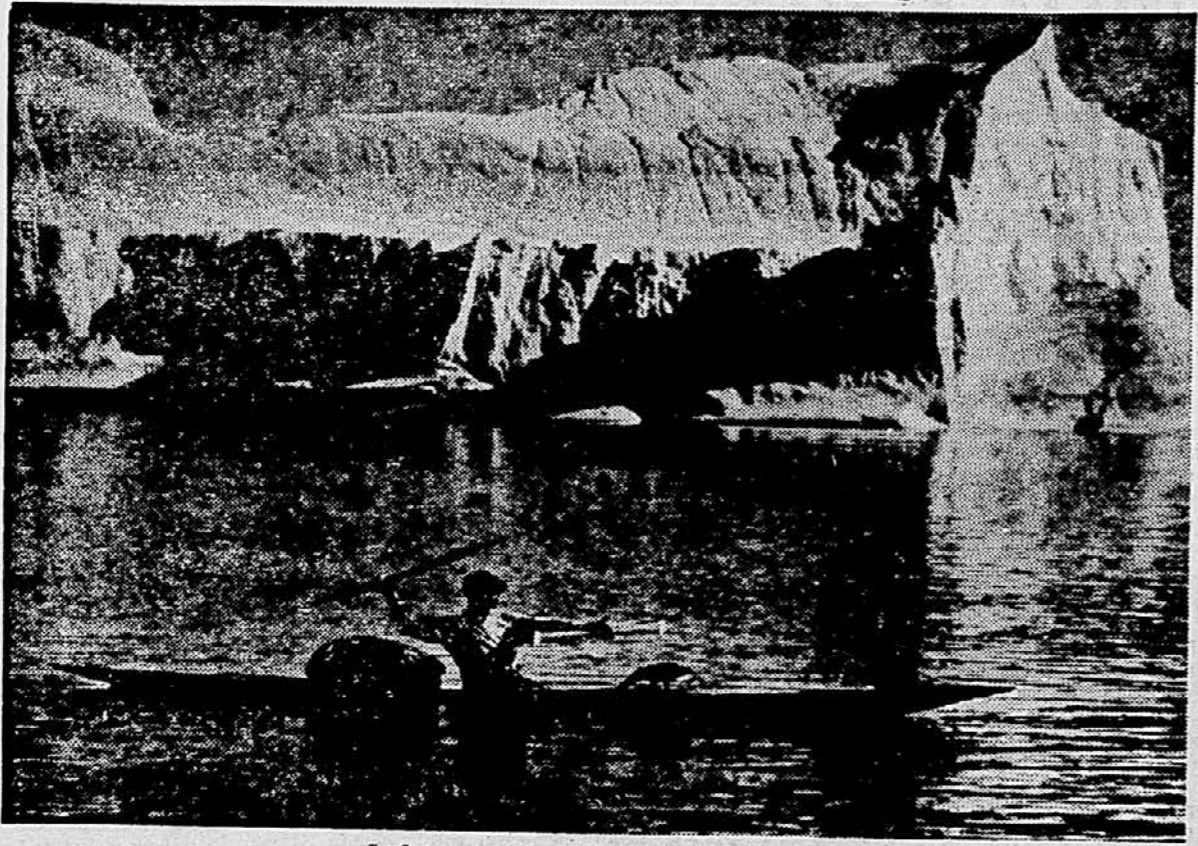
Boj proti nemoralu, ki so ga začele oblasti, je naletel na odobravanje ortodoksnih krškov domačega prebivalstva. To odobravanje pa dela oblasti veliko skrbi, ker zahtevajo stari konservativni prebivalci Saigonu, naj oblast takoj zapre tudi veliko konališče evropskega športnega kluba, ter obiskovalke tega konališča hudo žalijo javno moralu.

Najlepše ilustracije objavlja revija TOVARIS.

»Na pomoč«

Prvi zapor na Grönlandiji

Ledena gora na južni obali Grönlandije

Grönlandija je ena redkih dežel na svetu, ki je bila do nedavnega brez jetnišnice. Sedaj je dobilo tudi to samotno arktično področje, čeprav zelo majhno pravo ječo. V jetnišnici je šest celic — samice, toda predpis so zelo blagi. Priporniki lahko svobodno dela ves dan v bližnjem sanatoriju za tuber-

kuulozne, zvečer pa so mora javiti jetniški straži. V zaporu je trenutno samo en jetnik, neki mladi Kitajec, ki je obtožen, da je ubil svojo ženo. Krivdo mu bodo sicer težko dokazali, ker je bil zločin izvršen v dva tisoč kilometrov oddaljenem, nenasečenem predelu dežele.

Grönlandska jetnišnica je v kraju Godthaab, na samem polarnem krogu. Doslej so na Grönlandiji obsojene jetnike zaupali v nadzorstvo privatnim družinam. Naraščajoča civilizacija pa hoče odpraviti stare navade tudi v oddaljenih arktičnih predelih.

